

GAZETA POLSKA W BRAZYLII

REDAKCIJA
I ADMINISTRACJA
Rua Est. Parana, 942
(dawniej Aquidaban)
Telefona 6-2-4
Prenumerata roczna
W Brazylii 180000
W Argentynie 70000
W Australii 1 dolary
W Niemczech 1 dolar
W Polsce 1 dolar
Cena numeru 1000
W Brazylii 1000

Adres na listy
i przesyłki
pionierów:
GAZETA
POLSKA
Caixa postal B
CURITIBA - PARANA
Wydawca
Pawel Nikodem

NR 11

KURYTYBA - S. PAULO NA NIEDZIELE DNIA 13 MARCA

ROK 1938

DYREKTOR: PIOTR OLIVEIRA SAPORSKI

NASZA ZIEMIA

JÓZEFOWI ANUSZOWI
— z podziękowaniem
za „Nasze Obywatelstwo“

Rzekł o niej odkrywca w 1541 roku, gdy zmierzyl ją od wschodu na zachód w wyprawie z wyspy Santa Catalina do Asuncionu: „Wszystka owa kraina Wery, to najlepsza ziemia, jaką kiedykolwiek widziałem. Bogata w wody, rzeki, strumienie, źródła, pola i lasy. Zwierzyta wbród. Należy się znakomicie do zasiedlenia, czeka na siewcę i pasterza.“

W 330 lat później pojawia się na tych ziemiach pierwszy zastęp osadników polskich, 32 rodziny od Opola, z owego bastionu, o który od setek lat fale zaboru niemieckiego darło się kruszą. A kurytybski Magistrat wita ich w piśmie, skierowanym do Saporskiego: „pracowici, znakomici rolnicy, gołębiego usposobienia“.

Dalecy następcy odkrywcy i konkwistatora, jakby nawiązując do jego nieprzebrzmiałych słów, wyrażają radość i uznanie, że oto ziemię gwarantyczną, niegdyś włości plemienia Caryó, po których Tomasz apostoł miał chadzać, potem na krótko hiszpańska Wera*, następnie luzytańska kapitania wincentyńska-paulistańska, a wreszcie brazylijska prowincja Parana — otrzymują w Polakach żywość, który pustkę zamieni w kraj mlekiem i miodem opływający.

Nie zawiódł się prezydent Kamry kurytybskiej; Antonio Angu-

*) Alvar Nunez Cabeza de Vaca „Relación General“ z 1545 r., ust. XXV.
**) Alva-Nunez ochrzcił wżynie kurytybską nazwiskiem swego dziadka, Pedro de Vera, zdobywcy Wsp. Kanaryjskich.

sto Ferreira de Moura, który wraz z gronem radców miejskich podpisał ów metrykalny dokument dla osadników w Pilarzinho.

Jak dalecy przodkowie nasi w czasach Piasta wygrzebałi nad Wisłą z pod słowiańskich, odwiecznych borów najpierw małe kująwy i polany, potem pola, a wreszcie wielkie pola, wielopola, poliska, polska, z których powstała Rzeczpospolita Polska — tak i my w nowej dobie wędrowki ludów europejskich spełniamy na nowo piastowe postannictwo, do jakiego Brazylija nas przyzwała. Każde nasze wyrębisko w puszczy, każda nasza skiba — to poszerzenie kraju i wkład do ogólnego dobru bytu.

Naszą ty jesteś ziemię czerwona, boś jest kolyską naszej działy i w tobie spoczyna nasze kości. Naszą jesteś, ziemię kurytyb, ziemię wielkich wód, jak morze***) — bo stałaś się nam matką, co daje życie i dostatek. Naszą ty jesteś, bośmy cię nikomu nie odebrali.

Jesteś naszą i jesteś nam drogą — boś ukochana i ciężką pracą zobyta. Przystroiliśmy cię szatami zielonych pól, złotem zbóż, bielą domów naszych, wstęgami ciągnącymi się daleko i szeroko dróg, nakryli wieżami kościołów i podsienniami szkół.

Ziemię gwarantyczną — tyś nasza, a my jesteśmy twoi. Na zawsze. Na wieki wieków.

nik.

***) y guasú: wielka woda; pará-ná: jak morze.

Niema powodu do obaw

Kolonisci z niektórych stron zwrócili się do nas z zapytaniem, w jakim położeniu znajdują się w obliczu rozporządzenia policyjnego, które nakłada na pewną kategorię cudzoziemców obowiązek uprawnienia swego pobytu w Brazylii. Zapytujący mieszkają w Brazylii od dziesiątek lat, mają dzieci urodzone w Brazylii, posiadają ziemię, gospodarstwa. Aby tę sprawę dobrze wyjaśnić, zwróciliśmy się do adwokata dr. Bronisława Roguskiego, który chętnie spełnił naszą prośbę.

— Zarządzenie (portaria) sęfa policji Dystrktu federalnego — wyjaśnił nam dr. Roguski — które cudzoziemcom, nielegalnie w Brazylii przebywającym, daje czas do 15 marca na uregulowanie ich położenia, odnosi się je-

PROF. JAN CHOROŚNICKI
Poświęcił dla „Gazety Polskiej“ 10 lat twórczej pracy i uczynił ją piśmie produkcyjnym. Należy mu się z naszej strony cześć i uznanie.

dynie do tzw. „indesejaveis“ (niepożądanych), „clandestinos“ (którzy przybyli potajemnie), falsos turistas (turystów, przebywających w Brazylii ponad 90 dni) i tych, których „viagem de negocios“ (podróż w sprawach handlowych) przeciąga się ponad 6 miesięcy.

— Na zasadzie Dekretu nr. 4.246 z dnia 6-1-1921, art. 2 mogą zatem być wydaleny z kraju, jako niepożądani, wszyscy ci cudzoziemcy, którym się udowodni w ciągu 5-ciu lat od ich wyładowania w Brazylii, że:

- 1) zostali poprzednio wydaleny z innego państwa;
- 2) są uważani przez policję innego państwa, jako żywoły grażające spokojowi publicznemu;
- 3) w ciągu pierwszych 5-ciu lat pobytu w Brazylii dopuścili się aktów przemocy, aby narzucić siłą jakiegokolwiek przekonanie religijne lub polityczne;
- 4) z powodu postępowań swoich są uważani za żywoły szkodliwe dla spokoju publicznego oraz bezpieczeństwa narodowego (Lei de Segurança Nacional);
- 5) uciekli z innego państwa przed karą, za popełnienie zabójstwa, kradzieży, bankructwa, fałszerstwa, kontrabandy, oszustwa, fałszowania pieniędzy lub utrzymywanie się z nierządu;
- 6) zostali skazani wyrokiem sądu brazylijskiego za powyższe przestępstwa.

— Będzie również wydany — dodał dr. Roguski — cudzoziemiec, skazany wyrokiem sądu brazylijskiego za popełnienie oszczerstwa w ciągu pierwszego roku pobytu w Brazylii, tak bowiem ustanawia Dekret nr. 24.258 w art. 46.

— Jeżeli natomiast świeży imigrant dostał się do Brazylii normalnie, to znaczy ma paszport w porządku, zalegalizowany przez konsulat brazylijski i władze imigracyjne (pieczętka „visto“) i jeżeli nie popełnił powyższych przestępstw, nie powinien się niczego obawiać, ponieważ nikt nie ma prawa zakłócać jego spokoju.

— Wszelkie obawy starych kolonistów, rodem z Europy — zapewnił nas dr. Roguski — są płonne i bezpodstawne. Ludność rolnicza, choćby obcego pochodzenia, jest przez rząd brazylijski pożądana i otaczana specjalną opieką, albowiem pracą swą na roli przyczynia się do zubożania kraju.

Jeśliby jaki urzędnik policji żądał od emigrantów bezpłatnej deklaracji, jest mu to dozwolone. Nie może jednak brać żadnych opłat, a tym mniej skierowywać do wyższych władz podania kolonistów, prosząc o uwazanie ich za Brazylijan. Proces naturalizacyjny jest bowiem uregulowany specjalną ustawą.

— Na zakończenie należy zaznaczyć, że wydane w Rio de Janeiro zarządzenie policyjne (portaria) nie dotyczy wcale wioleletnich, zasiedziałych w kraju kolonistów.

Podziękowaliśmy szczerze dr. Roguskiemu za tak cenne informacje i podajemy je ku uspokojeniu naszych rolników.

Współpraca Polski i Brazylii przy emigracji

— Polska i Brazylija opracowały wspólnie plan współpracy emigracyjno-imigracyjnej i został on przyjęty przez Międzynar. Dep. Pracy przy Lidze Narodów w Genewie. Autorami planu są: ze strony Polski Władysław Mazurkiewicz b. poseł Rzpłitej w Brazylii i Argentynie, ze strony Brazylii Dulphe Pinheiro Machado.

GŁOSNE WYSTĄPIENIE GEN. ŻELIGOWSKIEGO W SEJMIE POLSKIM

Podczas sejmowych obrad w lutym nad budżetem zabrał głos bohater Wilna i jeden z czołowych generałów polskich (dziś w stanie spoczynku), poseł Lucjan Żeligowski, który po roztrząśnięciu kilku zagadnień gospodarczych i kulturalnych związanych z życiem wsi, przechodzi do omówienia listu otrzymanego od kilkunastu członków komisji wojskowej i do omówienia uchwały o votum nieufności dla siebie.

Zachodzą — mówi gen. Żeligowski — dwa różne poglądy na rolę Wódza Naczelnego. Wszyscy wiemy, jak wielką rolę w życiu narodu musi odgrywać Wódz Naczelnny, ale znam tylko jedną drogę co do tej roli, a jest to Konstytucja i dekret Prezydenta R. P., gdzie jest wszystko przewidziane tak, że tylko należy wykonać jak najbardziej skrupulatnie. Jaki jest więc drugi światopogląd? Skoro nikt nie chce go oświecić, muszę sam to uczynić. Stomy na rozdrużu, jedna droga to Konstytucja, druga bywa różnie nazywana. Jedni mówią o dyktaturze, drudzy o totalizmie, inni o wodzostwie.

Nie chcę, aby u nas była łatwsza sytuacja. Albo pójdziemy drogą Konstytucji, albo drogą zorganizowania narodu poza Konstytucją. Ja w swoim sumieniu wybrałem tę pierwszą drogę.

Państwo musi mieć wielkie imię, — ciągnął dalej mówca — a kto je daje, kto o nie dba? Czy Sejm może je dać? Nie. My możemy dać obraz nastrojów społeczeństwa, ale naogół nie jesteśmy wykładnikami tych wielkich linii. Senat także nie.

Gromada ma radę, gmina ma radę, powiat ma radę, województwo też ją ma, rząd ma sejm i senat, a kogo ma Prezydent? Głos: Cały naród.

Gen. Żeligowski: A jak mu naród to powie? Gdzież te wielkie linie państwa, kto o nie dba? Nie mogą powiedzieć, iż to muszą zrobić stronictwa polityczne, lecz na razie one są odsunięte od wpływów na linie polityczne państwa. Mówca sądzi, że w sposób realny można przyspieszyć konsolidację narodu, gdyby dla ustalenia wielkich linii politycznych państwa Pan Prezydent powołał jako organ doradczy, zespół złożony z przedstawicieli wszystkich ugrupowań ideowych.

Nie byłoby to urząd, gdyż konstytucja takiego urzędu nie przewiduje, lecz zespół ludzi zasłużonych i doświadczonych.

Do zespołu tego można by powołać:

- 1) Kardynała Hłonda, 2) kard. Kakowskiego, 3) b. Prezydenta R. P., Wojciechowskiego 4) Marsz. Śmigłego Rydzę, 5) Panią Piłsudską, 6) Paderewskiego, 7) Romana Dmowskiego, 8) Wincentego Witosa, 9) Walerego Sławka, 10) Franciszka Bujaka, 11) Mariana Zdziechowskiego 12) Marszałka Sejmu, 13) Marszałka Senatu, 14) Artura Górskiego, 15) Aleksandra Świętochowskiego, 16) Macieja Rataja i 17) kogoś z socjalistów może Niedziałkowskiego.

KURS WALUT	
Funt szterl. ang.	99\$250
Frank francuski	\$600
Dolar U. S. A.	17\$800
Złoty polski	3\$560
Pezo urugwajski	9\$980
Pez argentyński	5\$200

Z tygodnia

NOWY PROCES W MOSKWIE

W pierwszych dniach marca stanął przed trybunałem bolszewickim nowy oddział kandydatów na rozstrzelanie, liczący 21 osób. Proces toczy się w Kremlinie, w dawniej sali balowej carów. Wśród oskarżonych znajdują się: były szef GPU Jagoda; dawny ambasador bolszewicki w Berlinie Krestinski; bliski współpracownik Lenina Rykow; znany głosiciel bolszewizmu Bucharin. Stają oni pod zarzutem, że są zwolennikami Trockiego, że prowadzili krecią robotę przeciw Stalinowi, że prowadzili potajemne konszachty ze szpiegami obcych państw i byli skłonni oddać część Syberii Anglikom, Ukrainę Niemcom, Białoruś Polsce (?)

Z wyjątkiem dwóch, wszyscy przyznają się do winy, mimo iż wiedzą, że czeka ich kara śmierci. Bolszewizm potrafi tak dalece terroryzować ludzi, że są już obojętni nawet w obliczu zgonu.

Przewód sądowy oświetlony w dramatyczne napięcie. Bohaterem pierwszych dni stał się Krestinski, zastępca Litwinowa, komisarza spraw zagranicznych. Na zapytanie prezydenta sądu, Ulricha, czy przyznaje się do winy, Krestinski odparł głośno i z całą siłą: „Nie! Nie jestem trockistą, ani mordercą. Nie stałem też nigdy w porozumieniu ze służbą szpiegowską państw obcych“. „Dlaczego tedy towarzysze zeznawali inaczej we wstępnych śledztwie, w którym przyznał się do winy?“ — pyta Ulrich. Na to Krestinski podnosi głos i woła: „Odwoluję wszystkie poprzednie zeznania; gdyż były wymuszone!“

Następnego dnia wszelako tenże sam buńczuczny Krestinski ugiął się kornie przed sprawcami, przyznał się „dobrowolnie“ do winy i czeka wyroku. Tak jemu, jak wszystkim innym grozi kara śmierci. Przyszłość widocznie do przekonania, że dobrowolne oddanie się na rozstrzelanie uczyni lżejszą tę resztkę życia, jaka mu pozostała. I pomyśleć, że ten świat wyratowanych okrucieństw stał już u bram Warszawy przed 18 laty... Cały świat byłby się dzisiaj płał w krwi, gdyby Polska pod wodzą Piłsudskiego nie była odrzuciła bolszewickiej nawały z nad Wisły i nie była jej przegnała do jej legowiska!

GDYBY...

W Stanach Zjednoczonych dogorywa na łożu boleści generał Pershing, wódz nac elny wojsk amerykańskich, które brały udział w wojnie światowej na polach Francji. Jest to jeden z ostatnich, którzy kierowali losami największej z wojen w dziejach ludzkości. Położyli się w groby Foch i Clemanceau, Hindenburg i Ludendorff, wodzowie angielscy i włoscy; pozostali już tylko nieliczni.

Przy tej sposobności prasa francuska wydobywa na światło dzienne dokumenty z 1918 roku, które świadczą, iż gen. Pershing obstawał za doprowadzeniem wojny do końca i za obsadzeniem Rzeszy niemieckiej przez wojska alianckie. Stało się inaczej, zawarto zawieszenie broni, które zdaniem Pershinga było przedwczesne. Prasa francuska wspomina melancholijnie, jak byłoby to inaczej, gdyby był zwyciężył amerykański punkt widze-

nia. Gdyby... Jedno z polskich przysłówi powiada: „Gdyby nie owo „gdyby“, nie byłoby na świecie tyle biedy“.

PRZED WYJAZDEM MIN. BECKA DO WŁOCH

Jak donosiliśmy, min. Beck w bież. tygodniu wyjeżdża z wizytą do Rzymu, gdzie będzie się naradzał z Mussolinim i ministrem Ciano. Aczkolwiek Polska i Italia nie mają wspólnych granic i są tylko sąsiadami sąsiadów, mają one wiele interesów wspólnych i łączy je tradycyna przyjaźń od wielu wieków.

Do wizyty min. Becka w wielkim mieście przykładem Europa wielkie znaczenie. Widać to choćby stąd, że przed wyjazdem z Warszawy min. Beck przyjął ambasadorów i posłów Francji, Wielkiej Brytanii, Włoch, Węgier i Austrii. Wszystkie owe państwa są widocznie w tej wizycie zainteresowane.

Ostatnie telegramy z Rzymu donoszą, że min. Beck już się tam znajduje i został przyjęty nader serdecznie.

ZIEMIA ŚWIĘTA W NIE- POKOJU

Przez jakiś czas nie dochodziły z Palestyny żadne wieści, aż teraz, w przededniu układów włosko-angielskich, gdy Włosi zaprzestali „wojny radiowej“ za pośrednictwem stacji w Bari, stara kraina Izraela daje znowu o sobie znać. Stało się to przy sposobności przyjazdu nowego wysokiego komisarza angielskiego, którym jest sir Harold Michael. Arabowie powitali go podłożeniem bomby na torze kolejowym Haifa-Jerozolima, która wybuchła przedwczesnie. Równocześnie poczęły się gromadzić po wioskach, granicznych z pustynią, dobrze uzbrojone bandy arabów. Wystrono przeciw nim oddziały wojska i przyszło do utarczek. Główne gościnnie Palestyny są pilnie strzeżone.

Zapamiętaj

**dobrze
ten
znak**

Jest to godło znanej i cudownej maści

Pomada Minancora

Jest to najlepsza maść, która leczy wszystkie rany na skórze ludzkiej, a ma nawet zastosowanie u bydła

NAD MINANCORĘ NIEMA LEPSZEJ POMADY

Farmacja Cruz w Avaré, stan S. Paulo wyleczyła pomadą MINANCORA wrzody, których nawet preparat 914 nie zdołał być usunąć. Pani Carolina Palhares z Joinville wyleczyła jednym pudełkiem ranę, zadawnioną od 9 lat. Były setki podobnych wyleczeń.

POMADA MINANCORA jest w użyciu w szpitalach domach zdrowia i klinikach lekarskich.

WAŻNE Prawdziwa POMADA MINANCORA nie jest nigdy sprzedawana inaczej, jak tylko w pudełkach oryginalnych z godłem, jak wyżej. Odrzucajcie naśladowni ctw! Żądajcie tylko MINANCORY prawdziwej, w pudełku oryginalnym.

Uważajcie dobrze przy zakupie!

Jest to produkt Laboratorios „Minancora“, Joinville

Teraz! Domagajcie się w każdej restauracji i wogóle wszędzie najsmaczniejszego piwa „ATLANTICA EXTRA“ ze sładku polskiego z największego Browaru „ATLANTYKA“ Av. Iguassú nr. 153 --- Telefon 790 lub 791

Wiadomości Parańskie

Podróż Interwentora
Interwentor Manoel Ribas udał się do Rio de Janeiro aby omówić z naczelnymi władzami republiki potrzeby naszego stanu. Odjazd nastąpił samolotem dn. 7 bm.

Weterani niepodległościowi
Przed zbliżającą się 20-tą rocznicą Niepodległości Polski jest nas czasie wspomnieć o weteranach, którzy brali czynny udział czy to w bojach czy też pracach niepodległościowych. Dochodzące nas nieraz zażalenia — jak ostatnio p. Różyka, ochotnika, który w czasie wojny światowej został w Paranie młodą żoną i dwoje dzieci, aby z karabinem w rękę walczyć o wolność Ojczyzny, a obecnie słaby na zdrowiu, para się ciężko ze swym losem jako ojciec 7-ga dzieci — świadczą, że w zakresie zaopatrzenia weteranów pozostaje jeszcze dużo do zrobienia. Sprawy te należy poświęcić pilną uwagę. Jest wielu, którzy potrafiłi sobie życie urządzić tak, że nie potrzebują zaopatrzenia; niektórzy już korzystają ze świadczeń; ale są i tacy, którym należy przyjąć z pomocą i okazać im odrobinę serca i zainteresowania, na jakie sobie zasłużyli.

Podatki
Stanowy Urząd Skarbowy (Colectoria Estadual) zawiadamia zainteresowanych, że w miesiącu marcu ściągają podatki: przemysłowy, zawodowy i alkoholowy (Industrias e Profissões e Liquidos Espirituosos) za rok fiskalny 1938.

Przepisy meldunkowe
Rząd stanowy wydał świeżo dekret, który reguluje obowiązkowość meldowania wszystkich gości w hotelach i pensjonatach. Właściciele tych zakładów muszą meldować policji wszystkich gości w ciągu 24 godzin, pod karą 100 mlr. Podobnie ruch pasażerski międzystanowy będzie fiskalizowany i nazwiska pasażerów będą przedkładane policji przez przedsiębiorstwa komunikacyjne. Właściciele pensjonatów, hoteli, ośmiobusów winni zapoznać się z tym prawem i zasięgnąć szczegółowych informacji w policji.

Żołnierz zamordował sierżanta

Gdy sierżant João Busse patrolował późnym wieczorem ulicę Kurytyby, spotkał na awenidzie J. Pessoa żołnierza z rozpiętą kurtką, na co zwrócił szczególną uwagę. Przywołany do porządku żołnierz, niejaki Raymundo dos Santos z Ponta Grossy, będący przejazdem w Kurytybie, rozgniewał się tak srodo, że z zemsty w chwilę później strzelił z ukrycia do sierżanta Bussego na placu Ozorio, kładąc go trupem na miejscu. Morderca został aresztowany i prasa codzienna woła o należyte ukaranie go. Wypadek ten wywołał w szerokiej kołach Kurytyby wstrząsające wrażenie.

Wypadki kolejowe

Dni karnawałowe nie były dla kolei w Paranie szczęśliwymi. Na linii Kurytyba-Ponta Grossa wykoleiło się 6 wagonów pociągu towarowego w okolicy Nowej Resting. Koło Campo do Tenente wpadły na siebie pociągi zdążające w przeciwnych kierunkach z Lapy i Rio Negro. Zderzenie nastąpiło w miejscu niebezpiecznym, bo o małej widoczności i na dolnie, skutkiem czego maszyniści obu pociągów nie zdążyli zahamować lokomotyw. W pociągu z Rio Negro poniósł śmierć maszynista Leonard Habresz i palacz Eurico Marques.

Trup na drodze w Portão

Niedzieli karnawałowej, gdy pierwszy tamwaj poranny o godz. 5 zdążył z miasta do Portão, konduktor zauważył nagle, że coś leży na szynach, i wstrzymał co żywo wóz. Jakież przerażenie ogarnęło motorowego i pasażerów, gdy przekonano się, iż przed tramwajem leży zwłoki człowieka. Dochodzenia ustaliły wkrótce, że ofiarą jest 24-letni Piotr Meliko, syn Maksyma, zamieszkały na Travessa Nascimento w Portão, a zatrudniony w warsztacie mechanicznym naszego rodaka, Stanisława Grabiasa przy ul. Dezemb. Motta w Kurytybie. — Zachodzi podejrzenie, że zwłoki zostały ułożone na szynach dla omylenia śladów zbrodni i spowodowania wrażeń, że to tramwaj przejechał nieszczęśliwego. Agenci policyjni mniemają, że Meliko albo został przejechany przez samochód, albo zabity przez kogoś w nocy, a potem sprawcy przeniesli trupa na szyny.

Ostrożnie z rewolwerem!

W Barreirini pod Kurytybą odbywało się wesele Bazylego da Costa z Florentyną Cordeiro. Podczas zabawy brat panny młodej chciał sobie użyć strzelania na wiat i wypalił tak nieszczęśliwie z rewolweru, że przesyłał Florentynę kulą na wyłot. Nieszczęśliwą dziewczynę odwieziono do szpitala, gdzie walczy ze śmiercią, a sprawca siedzi w areszcie i gorzko płacze. Oj, boż przez wygłupianie się rewolwerem narobił nieszczęścia siostrze, szwagrowi i sobie!

Zajścia we wnętrzu stanu

Podczas karnawału w Ipirandze młodzieniec Lauro Cunha otrzymał pchnięcie sztyłem a w Imbitubie przyszło do sceny, podczas której jedna z uczestniczek balu i jej syn odnieśli rany. W Fernandes Pinheiro niejaki Pedro Baiano znany w tamtych stronach awanturnik, rzucił się z nożem na przedstawicieli władzy policyjnej. Napadnięci musieli użyć broni palnej we własnej obronie i uśmiercili bandytę.

Karnawał

Po udanej zabawie junackiej, która otworzyła sezon karnawałowy w polskich towarzystwach w Kurytybie, odbyły się bale w Związku

Stienka Razin

ku Polskim i w T-wie im Kościuszki. Towarzystwo Szkoły Ludowej nie urządziło w tym roku zabawy na karnawał. Bale w Związku Polskim udały się bardzo dobrze. Było dużo młodzieży, chętniej rozrywki, tańczono — szczególnie w ostatnim dniu — do białego rana, a porządek pannał przez cały czas wzorowy.

Amatorzy skór

Skóry parańskie wysyłane przez port Paranaguá nie do chodzą w całości na miejsce przeznaczenia. Okazało się, że winni temu byli niejaki José Alves Correia i woźnica Antonio Vasco, którzy działali do spółki. Obydwaj amatorzy cudzego dobra będą odpowiadali przed sądem.

Jak chronić się przed tyfusem

W Kurytybie zaszły wypadki tyfusu i dlatego nie od rzeczy jest wiedzieć, jak się uchronić od tej choroby. Jest to choroba zaraźliwa, która przenosi się głównie przez wodę a także przez owoce i jarzyny, o ile mają styczność z ziemią, i przez nieczyste ręce osób, które miały do czynienia z chorymi. Należy zatem: 1) unikać wody surowej i pić tylko wodę przegotowaną, wystudzoną; 2) jarzyny, jak marchew, rzodkiewki itd. spłukać dobrze w przegotowanej i ostudzonej wodzie; 3) osoby dogladające chorych muszą mieć ręce alkoholem lub innym środkiem odkażającym; 4) odchody chorego należy odkażać lysolem, formaliną lub kreoliną. — W razie pojawienia się choroby, należy wezwać natychmiast lekarza, który przepisze środki lecznicze. Istnieje szczepienie ochronne przeciw tyfusowi. W Kurytybie można otrzymać szczepienie w „Inspetoria de Profilaxia Geral” przy ul. Dezemb. Westalen róg Emiliano Pernetta. Szczepienie przeciwtyfusowe odbywa się tam codziennie z rana od 6,30 do 8. Należy przyjść przed posiłkiem porannym, z pustym żołądkiem, co zapewnia skuteczność szczepienia.

Zakopane

Bawili ostatnio w Kurytybie ks. Antoni Białowś, proboszcz parafii w Rio Vermelho w Św. Katarzynie, który zakłada wraz z p. Piotrem Saporskim nową kolonię na parańskim pomorzu, pod nazwą Zakopane. Skorzystalismy ze sposobności, aby zapytać ks. proboszcza o postępy tej osady, ponieważ koloniści żywo się nią interesują. Ks. Białowś jest zadowolony z rozwoju kolonii, która, położona nad bitym gościńcem Kurytyba — Joinville, ma wszelkie dane po temu, aby stać się prosperującą miejscowością. Należy się spodziewać, że zimą, w okresie rozpatrywania się za możliwościami przesiedlenia, rodacy nie ominą Zakopane, szczególnie rodacy z pomorza, ws. katrzyńskiego. Zakopane daje warunki dobrego i rzytłego zagospodarowania się, ziemie ma urodzajne, wody górskie, krystalicznie czyste. Puszczą nigdy nie tykana, a więc pełna grzewa materiałowego, którego zbyt jest łatwy. A co najważniejsza, to owa droga, która przechodzi przez sam środek Zakopane. Po co pchać się gdzieś w dalekie lasy, kiedy tu mamy możność założenia gospodarstwa nad szosą automobilową i zapewniony zbyt produktów wprost w Joinville albo Kurytybie.

Fakultet Filozofii

Przy parańskim uniwersytecie powstał wydział filozofii i literatury, do którego jest dołączony wyższy instytut wychowania. Komisję organizacyjną stanowili dr. Omar da Mota, dr. Homero de Melo Brasil i dr. Carlos de Paula Soares.

Zapisy na wydział filozofii są otwarte do dnia 25 bm.; sekretariat znajduje się w budynku dawnego Kongresu stanowego, gdzie można zasięgnąć informacji. — Dział literatury obejmuje również sekcję obcych języków. Byłby czas na pomyślenie o stworzeniu lekturatorskiego polskiego, o co prof. Choroński nieraz już wołał.

Ze sportu

Odbyły się światowe zawody piłki nożnej, na które dokonano ostatnio w Paraju losowania, kto ma z kim stanąć do gry. Brazylii przypadł w udziale, jako przeciwnik, zwycięzca w meczu Polska x Jugosławia. A zatem, jeśli drużyna polska wyjdzie zwycięsko z gry z Jugosławią, stanie następnie do zawodów z drużyną brazylijską. Sport piłki nożnej stoi w Ameryce Połudn. znacznie wyżej niż w Europie. Dość wspomnieć, że szampionat piłki na cały świat trzymały przez wiele lat Urugwaj i Argentyna, a Brazylija zajmuje w grach międzynarodowych również poczesne miejsce. Ciekawi będziemy gry, gdy Brazylija zmierzy się z Polską.

Z prasy

„Ukr. Chlib.” donosi w numerze z dn. 23 lutego, że interwentor p. Manoel Ribas przeznaczył 40 bezpłatnych miejsc w nowo założonej Szkole Rolniczej w Castro dla synów ukraińskich kolonistów. Pierwsze 15 mają synowie członków Związku Ukraińskiego w Brazylii. — Wyczekujemy podobnej wiadomości od Związku Rolników Polskich.

Zmarła Maria Issakowa

Muzeum Zoologiczne w Warszawie otrzymało wiadomość z Amazonas o zgonie uczonej polskiej p. Marii Issakowej, znanej specjalistki w dziedzinie entomologii. P. Issakowa była właścicielką największego w Europie zbioru motyli i owadów tropikalnych. Zmarła na febrę, podczas swych badań nad Amazonką. Jest to już druga po wojnie ofiara z szeregu polskich uczonych w Brazylii. Pierwszą był dr. Chrostowski, którego mogiłę ostatnio odgrzebał z zapomnienia Centr. Zw. Pol. Ś. p. Issakowa była nie tylko uczoną, ale także gorącą przyjaciółką osadników polskich w lasach Parany, gdy bawiła tu w r. 1928. Mieszkała w koloniach nad Ivaí, gdzie zajmowała się kompletowaniem swych zbiorów przyrodniczych, pani Issakowa skupiała koło siebie nasze kolonistki i ich córki, uczyła je wieziorami szycia, gotowania, czytała im gazety i nawet uczyła z elementarza. Wiadomość o jej tragicznej śmierci wywołała w koloniach nad Ivaí wielki smutek. Cześć Jej pamięci!

PONIEDZIALEK 14 MARCA

Kina BROADWAY i REPUBLICA

wyświetlają wspaniały film oparty na tematach rosyjskich, produkcji niemieckiej

Stienka Razin (WOLGA, WOLGA)

z aktorami: Hans Adalbert v. Schletow, Wera Engels, Heinrich George, Olaf Bach, Rudolf Platte

Poznajcie życie kozaków i ich legendarnego wodza, posłuchajcie cudownych chórów kozackich, podziwiajcie miłość księżniczki Dołgorukiej ze Stienką Razinem

W tymże programie znakomity film

Voando para o Rio

z Dolores del Rio, Gene Raymond, Raul Roulien, Fred Astaire i Gringer Rogers

Dr. Bronisław Ostoja Roguski ADWOKAT

Sprawy cywilne, handlowe i robotnicze, inwentarze, naturalizacje. Przyjmuje pełnomocnictwa do załatwiania wszelkich spraw przy urzędach stanowych i federalnych

Rezydencja i biuro — rua Dezembargador Mota, 2187 — Telefon 2167

Z Rio Grande do Sul

NOWY INTERWENTOR W RIO GRANDE

Pułkownik Cordeiro de Faria, Nowo mianowany interwentor riograndeński ptk. Cordeiro de Faria konferował dnia 23.2 z ministrem sprawiedliwości p. Francisco de Campos. Gdy po ukończeniu rozmów jeden z dziennikarzy zapytał go o treść narad, pułkownik odpowiedział: „Rozmawialiśmy o zagadnieniu niemieckim w Rio Grande, które studiuje ze wszystkich punktów widzenia, odkąd przebywam w tym stanie. Przedstawiłem ministrowi me zapatrywanie, jak można by ten problem rozwiązać w zadawalający sposób. Jak wszyscy wiedzą, zagadnienie owo dotyczy również stanów Santa Catarina i Parana. Jestem zdania, że najlepsze rozwiązanie można znaleźć w drodze wychowania, mianowicie brazylijskiego wychowania na brazylijskich księżkach, aby przyszłe pokolenia zostały jaknajmocniej z życia Brazylii związane. Zaprowadziliby to za daleko, gdyby poruszać pojedynczo szczegóły tego problemu — trzeba by na to całej rozprawy”.

Nowy interwentor u ministra sprawiedliwości
W piśmie „Serra Post”, wychodzącym w Cruz Alta, czytamy w numerze z dn. 28 lutego:

ZWIĄZEK ZRZESZEŃ W RIO GR. DO SUL

Komunikat Nr. 5

Zarząd Związku Zrzeszeń Polskich prosi uprzejmie wszystkie Zarządy Towarzystw Polskich w Rio Grande do Sul, o możliwie jak najszybsze nadesłanie odpisów swoich Statutów, w celu rewizji takowych przez Zarząd Z. Z. P.

Tow. Im. Paderewskiego

Towarzystwo im. Ignacego Paderewskiego przy ul. 5 de Maio zaprasza wszystkich członków na walne zebranie, które odbędzie się dnia 13. bm. o godz. 2 po południu. Uwaga: z powodu spraw ważnych i nagłych, 2-gi termin zebrania punktualnie o godz. 3-ciej.

Zarząd.

Obchód

Dnia 20 marca r. b. o godz. 8 wiecz. w sali Związku Polskiego Stały Komitet Obchodowy Organizacji w Kurytybie urządzą uroczysty obchód imienin Marszałka Śmigłego Rydza. Wstęp bezpłatny. Łoże można wcześniej zamawiać w Centr. Zw. Pol. (Carlos de Carvalho, 277) i u gospodarza Zw. Polskiego. Prosimy o liczne przybycie.

Komitet.

CHŁOPIEC

potrzebny do drukarni „Gazety Polskiej”.

Dr. JANINA WĄTROBIANKA

CHOROBY DZIECIĘCE I KOBIECE

— PORODY —

KLINIKA OGÓLNA

— WYJAZDY NA KOLONJE —

Konsultorium i rezydencja: MARECHAL MALLET

Wiadomości Parańskie

Podróż Interwentora
Interwentor Manoel Ribas udał się do Rio de Janeiro aby omówić z naczelnymi władzami republiki potrzeby naszego stanu. Odjazd nastąpił samolotem dn. 7 bm.

Weterani niepodległościowi
Przed zbliżającą się 20-tą rocznicą Niepodległości Polski jest nas czasie wspomnieć o weteranach, którzy brali czynny udział czy to w bojach czy też pracach niepodległościowych. Dochodzące nas nieraz zażalenia — jak ostatnio p. Różyka, ochotnika, który w czasie wojny światowej został w Paranie młodą żoną i dwoje dzieci, aby z karabinem w rękę walczyć o wolność Ojczyzny, a obecnie słaby na zdrowiu, para się ciężko ze swym losem jako ojciec 7-ga dzieci — świadczą, że w zakresie zaopatrzenia weteranów pozostaje jeszcze dużo do zrobienia. Sprawy te należy poświęcić pilną uwagę. Jest wielu, którzy potrafiłi sobie życie urządzić tak, że nie potrzebują zaopatrzenia; niektórzy już korzystają ze świadczeń; ale są i tacy, którym należy przyjąć z pomocą i okazać im odrobinę serca i zainteresowania, na jakie sobie zasłużyli.

Podatki
Stanowy Urząd Skarbowy (Colectoria Estadual) zawiadamia zainteresowanych, że w miesiącu marcu ściągają podatki: przemysłowy, zawodowy i alkoholowy (Industrias e Profissões e Liquidos Espirituosos) za rok fiskalny 1938.

Przepisy meldunkowe
Rząd stanowy wydał świeżo dekret, który reguluje obowiązkowość meldowania wszystkich gości w hotelach i pensjonatach. Właściciele tych zakładów muszą meldować policji wszystkich gości w ciągu 24 godzin, pod karą 100 mlr. Podobnie ruch pasażerski międzystanowy będzie fiskalizowany i nazwiska pasażerów będą przedkładane policji przez przedsiębiorstwa komunikacyjne. Właściciele pensjonatów, hoteli, ośmiobusów winni zapoznać się z tym prawem i zasięgnąć szczegółowych informacji w policji.

Żołnierz zamordował sierżanta

Gdy sierżant João Busse patrolował późnym wieczorem ulicę Kurytyby, spotkał na awenidzie J. Pessoa żołnierza z rozpiętą kurtką, na co zwrócił szczególną uwagę. Przywołany do porządku żołnierz, niejaki Raymundo dos Santos z Ponta Grossy, będący przejazdem w Kurytybie, rozgniewał się tak srodo, że z zemsty w chwilę później strzelił z ukrycia do sierżanta Bussego na placu Ozorio, kładąc go trupem na miejscu. Morderca został aresztowany i prasa codzienna woła o należyte ukaranie go. Wypadek ten wywołał w szerokiej kołach Kurytyby wstrząsające wrażenie.

Wypadki kolejowe

Dni karnawałowe nie były dla kolei w Paranie szczęśliwymi. Na linii Kurytyba-Ponta Grossa wykoleiło się 6 wagonów pociągu towarowego w okolicy Nowej Resting. Koło Campo do Tenente wpadły na siebie pociągi zdążające w przeciwnych kierunkach z Lapy i Rio Negro. Zderzenie nastąpiło w miejscu niebezpiecznym, bo o małej widoczności i na dolnie, skutkiem czego maszyniści obu pociągów nie zdążyli zahamować lokomotyw. W pociągu z Rio Negro poniósł śmierć maszynista Leonard Habresz i palacz Eurico Marques.

Trup na drodze w Portão

Niedzieli karnawałowej, gdy pierwszy tamwaj poranny o godz. 5 zdążył z miasta do Portão, konduktor zauważył nagle, że coś leży na szynach, i wstrzymał co żywo wóz. Jakież przerażenie ogarnęło motorowego i pasażerów, gdy przekonano się, iż przed tramwajem leży zwłoki człowieka. Dochodzenia ustaliły wkrótce, że ofiarą jest 24-letni Piotr Meliko, syn Maksyma, zamieszkały na Travessa Nascimento w Portão, a zatrudniony w warsztacie mechanicznym naszego rodaka, Stanisława Grabiasa przy ul. Dezemb. Motta w Kurytybie. — Zachodzi podejrzenie, że zwłoki zostały ułożone na szynach dla omylenia śladów zbrodni i spowodowania wrażeń, że to tramwaj przejechał nieszczęśliwego. Agenci policyjni mniemają, że Meliko albo został przejechany przez samochód, albo zabity przez kogoś w nocy, a potem sprawcy przeniesli trupa na szyny.

Ostrożnie z rewolwerem!

W Barreirini pod Kurytybą odbywało się wesele Bazylego da Costa z Florentyną Cordeiro. Podczas zabawy brat panny młodej chciał sobie użyć strzelania na wiat i wypalił tak nieszczęśliwie z rewolweru, że przesyłał Florentynę kulą na wyłot. Nieszczęśliwą dziewczynę odwieziono do szpitala, gdzie walczy ze śmiercią, a sprawca siedzi w areszcie i gorzko płacze. Oj, boż przez wygłupianie się rewolwerem narobił nieszczęścia siostrze, szwagrowi i sobie!

Zajścia we wnętrzu stanu

Podczas karnawału w Ipirandze młodzieniec Lauro Cunha otrzymał pchnięcie sztyłem a w Imbitubie przyszło do sceny, podczas której jedna z uczestniczek balu i jej syn odnieśli rany. W Fernandes Pinheiro niejaki Pedro Baiano znany w tamtych stronach awanturnik, rzucił się z nożem na przedstawicieli władzy policyjnej. Napadnięci musieli użyć broni palnej we własnej obronie i uśmiercili bandytę.

Karnawał

Po udanej zabawie junackiej, która otworzyła sezon karnawałowy w polskich towarzystwach w Kurytybie, odbyły się bale w Związku

ku Polskim i w T-wie im Kościuszki. Towarzystwo Szkoły Ludowej nie urządziło w tym roku zabawy na karnawał. Bale w Związku Polskim udały się bardzo dobrze. Było dużo młodzieży, chętniej rozrywki, tańczono — szczególnie w ostatnim dniu — do białego rana, a porządek pannał przez cały czas wzorowy.

Amatorzy skór

Skóry parańskie wysyłane przez port Paranaguá nie do chodzą w całości na miejsce przeznaczenia. Okazało się, że winni temu byli niejaki José Alves Correia i woźnica Antonio Vasco, którzy działali do spółki. Obydwaj amatorzy cudzego dobra będą odpowiadali przed sądem.

Jak chronić się przed tyfusem

W Kurytybie zaszły wypadki tyfusu i dlatego nie od rzeczy jest wiedzieć, jak się uchronić od tej choroby. Jest to choroba zaraźliwa, która przenosi się głównie przez wodę a także przez owoce i jarzyny, o ile mają styczność z ziemią, i przez nieczyste ręce osób, które miały do czynienia z chorymi. Należy zatem: 1) unikać wody surowej i pić tylko wodę przegotowaną, wystudzoną; 2) jarzyny, jak marchew, rzodkiewki itd. spłukać dobrze w przegotowanej i ostudzonej wodzie; 3) osoby dogladające chorych muszą mieć ręce alkoholem lub innym środkiem odkażającym; 4) odchody chorego należy odkażać lysolem, formaliną lub kreoliną. — W razie pojawienia się choroby, należy wezwać natychmiast lekarza, który przepisze środki lecznicze. Istnieje szczepienie ochronne przeciw tyfusowi. W Kurytybie można otrzymać szczepienie w „Inspetoria de Profilaxia Geral” przy ul. Dezemb. Westalen róg Emiliano Pernetta. Szczepienie przeciwtyfusowe odbywa się tam codziennie z rana od 6,30 do 8. Należy przyjść przed posiłkiem porannym, z pustym żołądkiem, co zapewnia skuteczność szczepienia.

Zakopane

Bawili ostatnio w Kurytybie ks. Antoni Białowś, proboszcz parafii w Rio Vermelho w Św. Katarzynie, który zakłada wraz z p. Piotrem Saporskim nową kolonię na parańskim pomorzu, pod nazwą Zakopane. Skorzystalismy ze sposobności, aby zapytać ks. proboszcza o postępy tej osady, ponieważ koloniści żywo się nią interesują. Ks. Białowś jest zadowolony z rozwoju kolonii, która, położona nad bitym gościńcem Kurytyba — Joinville, ma wszelkie dane po temu, aby stać się prosperującą miejscowością. Należy się spodziewać, że zimą, w okresie rozpatrywania się za możliwościami przesiedlenia, rodacy nie ominą Zakopane, szczególnie rodacy z pomorza, ws. katrzyńskiego. Zakopane daje warunki dobrego i rzytłego zagospodarowania się, ziemie ma urodzajne, wody górskie, krystalicznie czyste. Puszczą nigdy nie tykana, a więc pełna grzewa materiałowego, którego zbyt jest łatwy. A co najważniejsza, to owa droga, która przechodzi przez sam środek Zakopane. Po co pchać się gdzieś w dalekie lasy, kiedy tu mamy możność założenia gospodarstwa nad szosą automobilową i zapewniony zbyt produktów wprost w Joinville albo Kurytybie.

Fakultet Filozofii

Przy parańskim uniwersytecie powstał wydział filozofii i literatury, do którego jest dołączony wyższy instytut wychowania. Komisję organizacyjną stanowili dr. Omar da Mota, dr. Homero de Melo Brasil i dr. Carlos de Paula Soares.

Zapisy na wydział filozofii są otwarte do dnia 25 bm.; sekretariat znajduje się w budynku dawnego Kongresu stanowego, gdzie można zasięgnąć informacji. — Dział literatury obejmuje również sekcję obcych języków. Byłby czas na pomyślenie o stworzeniu lekturatorskiego polskiego, o co prof. Choroński nieraz już wołał.

Ze sportu

Odbyły się światowe zawody piłki nożnej, na które dokonano ostatnio w Paraju losowania, kto ma z kim stanąć do gry. Brazylii przypadł w udziale, jako przeciwnik, zwycięzca w meczu Polska x Jugosławia. A zatem, jeśli drużyna polska wyjdzie zwycięsko z gry z Jugosławią, stanie następnie do zawodów z drużyną brazylijską. Sport piłki nożnej stoi w Ameryce Połudn. znacznie wyżej niż w Europie. Dość wspomnieć, że szampionat piłki na cały świat trzymały przez wiele lat Urugwaj i Argentyna, a Brazylija zajmuje w grach międzynarodowych również poczesne miejsce. Ciekawi będziemy gry, gdy Brazylija zmierzy się z Polską.

Z prasy

„Ukr. Chlib.” donosi w numerze z dn. 23 lutego, że interwentor p. Manoel Ribas przeznaczył 40 bezpłatnych miejsc w nowo założonej Szkole Rolniczej w Castro dla synów ukraińskich kolonistów. Pierwsze 15 mają synowie członków Związku Ukraińskiego w Brazylii. — Wyczekujemy podobnej wiadomości od Związku Rolników Polskich.

Zmarła Maria Issakowa

Muzeum Zoologiczne w Warszawie otrzymało wiadomość z Amazonas o zgonie uczonej polskiej p. Marii Issakowej, znanej specjalistki w dziedzinie entomologii. P. Issakowa była właścicielką największego w Europie zbioru motyli i owadów tropikalnych. Zmarła na febrę, podczas swych badań nad Amazonką. Jest to już druga po wojnie ofiara z szeregu polskich uczonych w Brazylii. Pierwszą był dr. Chrostowski, którego mogiłę ostatnio odgrzebał z zapomnienia Centr. Zw. Pol. Ś. p. Issakowa była nie tylko uczoną, ale także gorącą przyjaciółką osadników polskich w lasach Parany, gdy bawiła tu w r. 1928. Mieszkała w koloniach nad Ivaí, gdzie zajmowała się kompletowaniem swych zbiorów przyrodniczych, pani Issakowa skupiała koło siebie nasze kolonistki i ich córki, uczyła je wieziorami szycia, gotowania, czytała im gazety i nawet uczyła z elementarza. Wiadomość o jej tragicznej śmierci wywołała w koloniach nad Ivaí wielki smutek. Cześć Jej pamięci!

PONIEDZIALEK 14 MARCA

Kina BROADWAY i REPUBLICA

wyświetlają wspaniały film oparty na tematach rosyjskich, produkcji niemieckiej

Stienka Razin (WOLGA, WOLGA)

z aktorami: Hans Adalbert v. Schletow, Wera Engels, Heinrich George, Olaf Bach, Rudolf Platte

Poznajcie życie kozaków i ich legendarnego wodza, posłuchajcie cudownych chórów kozackich, podziwiajcie miłość księżniczki Dołgorukiej ze Stienką Razinem

W tymże programie znakomity film

Voando para o Rio

z Dolores del Rio, Gene Raymond, Raul Roulien, Fred Astaire i Gringer Rogers

Dr. Bronisław Ostoja Roguski ADWOKAT

Sprawy cywilne, handlowe i robotnicze, inwentarze, naturalizacje. Przyjmuje pełnomocnictwa do załatwiania wszelkich spraw przy urzędach stanowych i federalnych

Rezydencja i biuro — rua Dezembargador Mota, 2187 — Telefon 2167

Z Rio Grande do Sul

NOWY INTERWENTOR W RIO GRANDE

Pułkownik Cordeiro de Faria, Nowo mianowany interwentor riograndeński ptk. Cordeiro de Faria konferował dnia 23.2 z ministrem sprawiedliwości p. Francisco de Campos. Gdy po ukończeniu rozmów jeden z dziennikarzy zapytał go o treść narad, pułkownik odpowiedział: „Rozmawialiśmy o zagadnieniu niemieckim w Rio Grande, które studiuje ze wszystkich punktów widzenia, odkąd przebywam w tym stanie. Przedstawiłem ministrowi me zapatrywanie, jak można by ten problem rozwiązać w zadawalający sposób. Jak wszyscy wiedzą, zagadnienie owo dotyczy również stanów Santa Catarina i Parana. Jestem zdania, że najlepsze rozwiązanie można znaleźć w drodze wychowania, mianowicie brazylijskiego wychowania na brazylijskich księżkach, aby przyszłe pokolenia zostały jaknajmocniej z życia Brazylii związane. Zaprowadziliby to za daleko, gdyby poruszać pojedynczo szczegóły tego problemu — trzeba by na to całej rozprawy”.

Nowy interwentor u ministra sprawiedliwości
W piśmie „Serra Post”, wychodzącym w Cruz Alta, czytamy w numerze z dn. 28 lutego:

Z São Paulo i Rio

Sekcja Administracyjna „Gazety Polskiej w Brazylii” w Stanie S. Paulo pod kierownictwem p. J. M. HOLESKIEGO
Rua Jaguaribe, 166 — Telefon 5.5698

Z T-wa im. J. Piłsudskiego

W dniu 24 lutego br. opuścił Brazylię Dr. Tadeusz Stanisław Grabowski, Posel R. P. w Rio de Janeiro.

Jako szczerzy przyjaciel i opiekun Polaków na obczyźnie, p. Minister zasłużył sobie na długotrwałe uznanie i pamięć wśród najszerszych mas Kolonii Pol. Towarzystwo Im. Józefa Piłsudskiego w São Paulo, pragnąc zadokumentować najgłębsze uznanie i uznanie dla zasług Pana Ministra, obralo Go swoim Członkiem Honorowym, oraz wręczyło artystycznie wykonany dyplom.

List pożegnalny Pana Ministra do członków Tow. Im. Józefa Piłsudskiego poniżej zamieszczamy, do wiadomości ogółu:

POSELSTWO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Rio de Janeiro, 5 lutego 1938 r.

Szanowni i drodzy Rodacy,

Ponieważ zbliża się już termin mego wyjazdu z Brazylii i przekazania Poselstwa R. P. mojemu następcy, p. Drowi Tadeuszowi Skowrońskiemu, — spieszę serdecznie pożegnać Was, kochani Rodacy i podziękować Wam najgoręcej za wieloletnią przychylność i owocną pracę dla dobra imienia polskiego i kolonii polskiej w S. Paulo, oraz za zawsze bardzo życzliwą, inteligentną, patriotyczną i lojalną współpracę z Poselstwem R. P. w Rio de Janeiro i Agencją Konsularną w S. Paulo.

Bądźcie, Panie i Panowie, przekonani, że zabieram ze sobą do Kraju najlepsze wspomnienia z

tych ostatnich lat współżycia i współpracy z Wami i z Towarzystwem Polskie Im. Józefa Piłsudskiego pozostanie na zawsze bliskie memu sercu.

Szczerem moim pragnieniem było, przed opuszczeniem placówki riolskiej, odwiedzić jeszcze Pańców, jak i naszą stolicę Wychodźstwa, Kurytybę, aby się z Wami i z Rodakami w Paranie pożegnać osobiście. Niestety, ostatnie zarządzenia moich Władz krajowych, jak i liczne obowiązki urzędowe, społeczne i towarzyskie nie pozwalały mi już na opuszczenie stolicy, — tą więc drogą przesyłam Wam, drodzy Rodacy, słowa serdecznego pożegnania, wraz z życzeniem dalszego, trwałego rozwoju i wytrwałej pracy, niezrażania się żadnymi przeciwnościami i utrzymania Waszego Towarzystwa, któreście własnym wysiłkiem moralnym i materialnym tak pięknie rozbudowali, zawsze na tym wysokim poziomie narodowym, społecznym i kulturalnym, na jakiście się wnieśli, a który poczytany Wam będzie w historii naszych organizacji społecznych, za słuszną tytuł do chwały i zasługi.

Nie zapomni Wam też, niewątpliwie, tej zasługi i Stary Kraj Ojczysty, gdzie będę miał możność mówić o sanpaulistańskim Towarzystwie Im. Marszałka Piłsudskiego.

Szczęść Wam Boże w dalszej zgodnej i owocnej pracy! Cześć! Posel R. P. Dr. T. S. Grabowski.

dzą z północnej Portugalii i mają być dobrze obeznane ze wszystkimi pracami na roli i w gospodarstwie.

Imigrantów srowadziła kompania Itaquere, na zasadzie umowy z rządem stanowym. Umowa ta opiewa, że kompania masprorowadzi 10 tysięcy przychodźców europejskich, mianowicie 7,700 z Portugalii, 1,500 z Litwy i 800 z Polski. W krótkim czasie ma nadejść dalszych 150 imigrantów portugalskich.

Kompania Itaquere ma siedzibę w stolicy stanu i posiada ona dwustronne umowy: tak z rządem stanowym, jak z krajami

emigracyjnymi. Na tej zasadzie jest ona uprawniona do sprawozdania imigrantów do S. Paulo, przeprowadza wybór wychodźców w krajach europejskich i organizuje przejazdy morskie.

Jest to pierwszy krok, jaki Brazylija daje do tak zwanej „selekcji imigrantów”. Kandydaci na wyjazd w Europie są poddawani przez agentów kompanii ściślemu przeglądowi, celem przekonania się, czy nadają się do roboty rolnych. Oględziny lekarskie odbywają się dwukrotnie i kandydaci ze słabym zdrowiem są odrzucani. W zasadzie kompania Itaquere przyjmuje tylko rodziny, zdolne do pracy na roli. Dopiero gdy badania i egzaminacje wypadną dobrze, kompania przystępuje do starania o paszporty na wyjazd kandydatów do Brazylii i wyprawia emigrantów na okręt.

Nie spañniaj się na okręt!

Przygoda polskich emigrantów w Santos

W drodze do Buenos Aires zwinął do Santos okręt francuski „Jamaïque”, na którego pokładzie znajdowało się małżeństwo Andrzeja Muzyczuk, jego żona Pelagia oraz 10-miesięczne dziecko.

Muzyczukowie jechali do Argentyny, za robotą. Ponieważ okręt „Jamaïque” jest pół-towarowym i w Santos przystaje na szereg godzin, aby wyładować drobnicę, Muzyczukowie zeszli na ląd i ucali się do miasta na przechadzkę. — Jako młode małżeństwo i w podróży jeszcze niedoświadczeni, poszli sami, a dziecko zostawili na statku, pod opieką innej rodziny emigranckiej.

Santos jest sporym miastem, a Muzyczukowie są ludźmi wsi. Chodząc ulicami, pobłądzili, a że nie znali języka portugalskiego, nie mogli się dopytać ani o czas, ani o drogę do portu.

Okręt tymczasem skoczył w ładunek, i gdy nadeszła pora, wciągnął pomosty zejściowe na pokład i zwinął liny przytrzymujące go do mola, poczem holowniki odciągnęły go od brzegu na szersze wody, gdzie statek dokonał obrotu o własnych siłach, dał trzykrotny znak syreną i ruszył całą parą naprzód w kierunku morza. Rodzina, na opiece której pozostało dziecko Muzyczuków, prosiła o wstrzymanie odjazdu, bo rodzice mogą wrócić każdej chwili, lecz kapitan nie mógł spełnić prośby, albowiem okręt to nie sławny „ekspres szan-

ghajski” do Rio Branco, przystający pod każdą górką i mający czas na poczekanie, zanim wół zapatrzony w nowe wrota, zechce łaskawie zejść z toru i dać wolne przejście.

Po okręcie nie pozostało już ani chmury dymu na widnokręgu, gdy zdyszani Muzyczukowie znaleźli się wreszcie w porcie. Płacz, łamet, narzekanie — wszystko w nieznanym i obojętnym dla przechodniów języku. Ze tam statek sobie pojechał, to nie. Ale dziecko! Z trudem dobrnęli młodzień małżonkowie do biura kompanii i opowiedzieli swej przygodzie. Urzędnicy naradzili się z policją morską — postanowiono, że Muzyczukowie wsiądą na następny okręt francuski „Aurigny”, który odechodzi do Bs. Aires za 3 tygodnie. Równocześnie urząd portowy zatelegrafował do władz morskich w Argentynie, aby dziecko Muzyczuków odesłać z powrotem „Jamaiką” do Santos. Wedle rozkazu jazdy okrętów, statek z dzieckiem przybędzie do Santos dnia 15 marca, a „Aurigny” odczodzi dnia następnego — tak że rozdzielona rodzina spotka się znowu szczęśliwie w pachnącej kawą porcie, i będzie mogła w pełnej liczbie podjąć na nowo przerwana podróż do „ziemi obiecanej”, jaką dla tysięcy emigrantów polskich jest Argentyna.

najmniej ograniczyć spożycie drzewa opałowego w miastach i fabrykach przez zastąpienie kotłów i lokomotyw parowych energią elektryczną, czepianą z wodospadów. — Sprawa

A cidade Universitaria

Comunicado de Serviço de Divulgação da Chefia de Policia do Distrito Federal

Neste momento em que todo o País tem a nitida sensação do inicio de „uma nova vida”, e que será, por certo, comentado pelos historiadores de amanhã, como o verdadeiro marco inicial da perfeita unificação brasileira, reunindo, em um poderoso bloco, os 21 estados e o longínquo Território do Acre, vale lembrar a iniciativa do governo que mais de perto tocou a sensibilidade dos brasileiros jovens e estudiosos, corporificando uma das aspirações mais caras à mocidade, a Universidade do Brasil.

O Presidente Vargas, sempre demonstrou a preocupação, de prestigiar a inteligência, de oferecer aos que honram a Nação, pelo trabalho intelectual, oportunidades de desenvolvimento, e campo mais vasto de estudos e pesquisas. A ideia da Universidade do Brasil portanto, não é de hoje. Os planos da „Cidade Universitaria”, — cuja construção será iniciada dentro de poucos meses, na Capital da República, com a nova Faculdade de Direito e o Hospital de Clinicas da Faculdade de Medicina, já constituem assunto de discussões universitarias de ha muitos meses. A lei que organisa a Universi-

dade do Brasil, decretada pelo pres. Getulio Vargas, consagra o seu capitulo primeiro ás finalidades máximas dessa instituição, ou seja: o desenvolvimento da cultura filosófica, científica, literaria e artistica, formação de quadros onde se recrutem elementos destinados ao magisterio, bem como ás altas funções da vida pública do País, e preparo de profissionais para o exercicio de atividades que demandam estudos superiores.

Assim, pois, a Universidade do Brasil, atinge, pela primeira vés, a universidade do conhecimento, creando institutos de pesquisas brasileiras, para fazer ciencia „nossa”, isto é, para levar á ciencia universal a contribuição da inteligência de nossos homens. Será, também, portanto, o maravilhoso instrumento de estudo de nosso meio, revelando o Brasil ao Brasileiro.

O Presidente da República sabe perfeitamente bem, atê que ponto a opinião pública necessita de liders para ser conduzida, e por isso decretou a criação da Universidade do Brasil, cadinho em que serão fundidos os futuros condutores da Pátria.

Z CAŁEJ BRAZYLII

Wielka zaporą wodną

W Bello Horizonte, stolicy stanu Minas Geraes będzie otwarta najbliższej niedzieli olbrzymia zaporą wodną, zbudowana przez prefekturę stołeczną na lotnisku Pampulha. W akcie inauguracyjnym wezmą udział władze federalne i stanowe. Jest to największe sztuczne jezioro w Brazylii, większe od przestrzeni, jaką zajmuje miasto Bello Horizonte. Gościniec, który biegnie naokoło jeziora ma 16 km. długości.

Trzęsienie ziemi

W Bara do Pirahy, w stanie Rio, gdzie znajduje się stacja węzłowa dla kolei, zdążających z Rio de Janeiro z jednej strony do Minas Geraes a z drugiej do S. Paulo — dało się odczuć trzęsienie ziemi. Zjawisko wystąpiło w nocy, nad ranem. Naj-

pierw nastąpił huk, poczem ziemia się zatrzęsła. Ponieważ Brazylija nie posiada wulkanów, trzęsienie ziemi miało źródło zapewne w przesunięciu podziemnych skał.

Kolej Rio — Porto Alegre

Dyrekcja kolei żelaznych w Porto Alegre wygotowała nowy rozkład pociągów, wedle którego czas jazdy ze stolicy stanu do Marcelino Ramos skróci się o 13 godzin. W ten sposób Porto Alegre zbliży się znacznie do innych wielkich miast brazylijskich. Dotychczas np. zjechało się z Porto Alegre do S. Paulo całe 4 doby, gdy teraz przestrzeń tę będzie można przebyć w 3 i pół dniach. Z S. Paulo do Rio kursują od dawna pociągi pospieszne i luksusowe. Odległość powietrzna z S. Paulo Porto Alegre wynosi około 600 km., gdy tymczasem linia kolejowa liczy 2,200 km. Dzieje się to dlatego, że tor tworzy liczne i wielkie pętle i odbiega daleko na zachód, w głąb lądu. Gdy w przyszłości powstanie linia kolejowa Mafra (Sw. Kat.) — Caxias (RGRS) będzie można być z Porto Alegre w Kurytybie w ciągu jednej doby.

ta była już poruszana na łamach naszego pisma. Ustawa o ochronie lasów, zakazująca bezmyślnego wyrębu drzew, jest niedaleką. Urządzajmy tak nasze gospodarstwa, aby nas ona nie zastąpiła nieprzygotowanymi.

Każdego dnia 19 nowych domów

Prefektura miasta S. Paulo ogłosiła sprawozdanie z ruchu budowlanego, z którego wynika, że od 1910 roku powstało w mieście 102,700 nowych domów, z czego jedna trzecia kamienic jedno lub wielopiętrowych.

Jak w przemyśle i handlu, tak i w budownictwie domów przelatają się „okresy złote” z „chudymi latami”. W roku 1913 otrzymało S. Paulo 5,800 nowych domów, cyfra na owe czasy rekordowa. Z wojną światową przyszedł spadek interesów, budowano coraz mniej, aż w roku 1918 przesilenie doszło do dna, gdyż powstało tylko 610 domów.

Następnie przyszedł czas prosperity, domy poczęły wyrastać z grzyby po deszczu, i rok 1927 zniósł nową cyfrę rekordową, mianowicie 6,900 budowl. W dwa lata później pojawiło się groźne przesilenie, które objęło cały świat, a w S. Paulo cało

się szczególnie we znaki przez katastrofalny spadek cen kawy. Rok 1930 wykazuje już tylko przybytek 3 tysięcy nowych domów, poczem budownictwo opada w dalszym ciągu, aby z rokiem 1932, w czasie rewolucji stanąć na cyfrze 1,700 budynków.

Po roku 1933 ruch wzmagają się ponownie, aby w latach 1936 i 1937 osiągnąć nowe rekordy, mianowicie po 7 tysięcy domów każdego roku. Powiada się też słusznie, że w S. Paulo powstają nieposzczególne domy, ale wyrastają jak z pod ziemi całe ulice, gdyż owe 7 tysięcy budowl w ciągu roku, to znaczy ni mniej ni więcej, tylko 19 nowych domów każdego dnia!

Za cały okres 28 lat, powstało w S. Paulo przeciętnie po 3,770 nowych domów corocznie. Nic dziwnego, że S. Paulo nazywa się „brazylijskim Chicago”.

Przychodźtwo do S. Paulo

Okręt niemiecki „Cap Norte” dzonych do robot rolnych, na fawysadził na ląd w Santos 560 portugalskich przychodźców, sprowa-

Two Polskie im. J. Piłsudskiego w S. Paulo

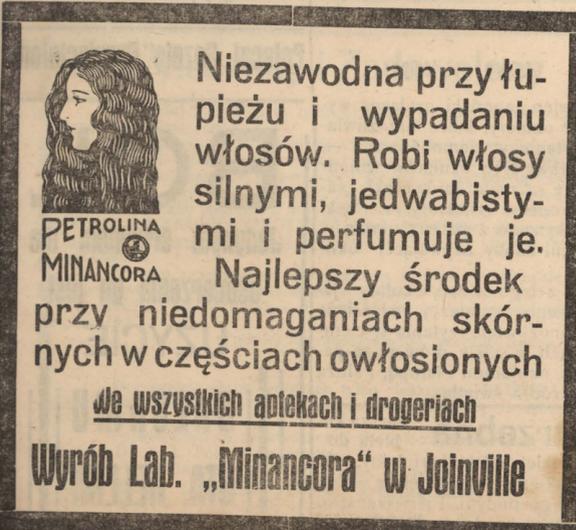
Av. do Estado, 12

SEKCYJA MŁODZIEŻY
13 marca

Wycieczka do Santos

(Ilha Porchat)

Zapisy przyjmują się w środę i niedzielę.
Koszt podróży 10\$000.

Niezawodna przy łupieżu i wypadaniu włosów. Robi włosy silnymi, jedwabistymi i perfumuje je. Najlepszy środek przy niedomaganiach skórnych w częściach owłosionych

Wszystkich aptekach i drogeriach

Wyrób Lab. „Minancora” w Joinville

Tajemnicze zniknięcie

Na fazendzie Monte Cabrão w Bertiozcie pod Santos zaszedł wypadek tajemniczego zniknięcia jednego z robotników, 40-letniego portugalczyka nazwiskiem Custodio Ferreira, z przydomkiem „Tuścioszek”. Był on od kilku dni chory i musiał leżeć w łóżku. W tych dniach, gdy towarzysze pracy wrócili nad wieczorem do domów po pracy przy bananach, poszli odwiedzić chorego, a tam zastali puste łóżko, nadomiar splamione krwią. Na podłodze leżały pokrwawiona łojosa i nóż. Wszelkie poszukiwania za chorym nie dały wyniku. O zjściu doniesiono policji.

Krwawa doba

W ciągu jednego z ostatnich dni zaszły w S. Paulo aż trzy wypadki morderstwa. Dwa z nich zdarzyły się na przedmieściu Espírito Santo do Pinhal. Najpierw w chińskim barze doszło przy wódce do sprzeczki między dwoma znajomymi, Antenorem i Józefem. Po wymiarie zdań z dosadnymi wyrażeniami i powiedzeniu sobie nawzajem, co kolega myślał o koleźce, Antenor uderzył Joségo nożem, i to z takim wynikiem, że José, przewieziony do szpitala, wyzionął tam wkrótce ducha. — W godzinę później w okolicy Rio Manso przyszło do gwałtownej sprzeczki między osobnikami Julio i Benedeto, w rezultacie której ostatni dostał kulą rewolwerową w płuca i został odwieziony w ciężkim stanie do szpitala a Julio powędrował w kajdanach do policyjnej ciemnicy. — Następnie krwawy los zawrócił rychło do Espírito Santo do Pinhal, gdzie niższy funkcjonariusz policyjny zastrzelił niejakiego Pedra, który zalecał się do jego ukochanej.

Ochrona lasów

Sekretariat rolnictwa stanu S. Paulo wydał komunikat w sprawie ochrony lasów. Stwierdza on, że pokrywa leśna stanu pustoszeje z roku na rok, co odbija się źle na opadach deszczu, klimacie i urodzajności ziemi. Aby zapobiedz niepotrzebnemu niszczeniu drzewostanu trzeba przy-

GDYNIA-AMERYKA
Linje Żeglugowe S. A.
Linja Południowo - Amerykańska

LAMPOR & HOLT LINE — Rio de Janeiro

Komunikacja na naszej polskiej linii okrętowej odbywa się regularnie polskimi okrętami:

Pułaski i Kościuszko

ROZKŁAD JAZDY JEST NASTĘPUJĄCY:

Z POLSKI DO AMERYKI POŁUDNIOWEJ

	PUŁASKI	KOŚCIUSZKO	PUŁASKI
Odjazd z Gdyni dnia	22-3	27-4	
Przyjazd do Kiel Holtenau	23-3	28-4	
Dakar	1-4	7-5	
Przyjazd do Rio dnia	14-3	11-4	16-5
Przyjazd do Santos	15-3	12-4	17-5
Przyjazd do Rio Grande	17-3	14-4	19-5
Przyjazd do Montevideo	18-3	15-4	20-5
Przyjazd do Buenos Aires	19-3	16-4	21-5

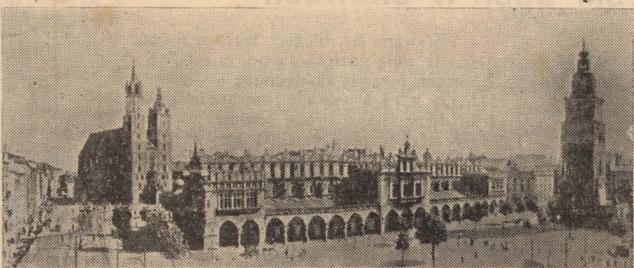
ODJAZD DO GDYNI

	KOŚCIUSZKO	PUŁASKI	KOŚCIUSZKO	PUŁASKI
Odjazd z Buenos Aires	24-3	21-4	26-5	
Przyjazd do Santos	28-3	25-4	30-5	
Przyjazd do Rio de Janeiro	29-3	26-4	31-5	
Przyjazd do Victorii	30-3	27-4	1-6	
Dakar	7-4	6-5	9-6	
Przyjazd do Boulogne Sur Mer	14-3	15-4	17-5	
Przyjazd do Kiel	15-3	17-4	19-5	
Przyjazd do Gdyni	16-3	18-4	20-5	

Informacje i sprzedaż kart okrętowych z Polski i do Polski uskuteczniają:
ODDZIAŁY SYNDYKATU EMIGRACYJNEGO W WARSZAWIE:
AGENCJA POLONEZA DE VIAGENS — Av. Rio Branco, 19 A
RIO DE JANEIRO
AG. POLONEZA DE VIAGENS Rua Libero Badaró, 561 2-a sobreloja
tel. 2-3851 SÃO PAULO
ORAZ AGENCJE:
FIRMA „PARANPOL” (EMILIANO & MAZUREK) — Pr. Santos Andradę 43 Caixa Postal III — Telefon 1-7-6-1 — KURYTYBA
L. WILKOSZYŃSKI — Rua Siqueira Campos 1170 — Caixa Postal, 166 PORTO ALEGRE

Piękno Polski w obrazach

Rynek krakowski, w środku Sukiennice, po prawej wieża po dawnym ratuszu (dziś odwa h wojskowy), po lewej kościół Mariacki. Sukiennice wychodzą się z czasów Kazimierza Wielkiego, ostatniego z Piastów, który przed 600 laty „zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną”. Było to średniowieczne targowisko, nazwa pochodzi od sukna. Dziś w Sukiennicach mieści się Muzeum Narodowe. W kościele Mariackim słynne rzeźby Wita Stwosza. Na rynku krakowskim stoi nadto kapliczka św. Wojciecha, wedle podania jedna z pierwszych świątyń chrześcijańskich w Polsce, której fundamenty założone zostały przed tysiącem lat. Na rynku krakowskim złożył przysięgę Tadeusz Kościuszko i stąd ruszył pod Racławice. Tutaj wreszcie wznosi się pomnik Adama Mickiewicza. Kamienice nokoło rynku mają po setki lat, a każda ma swoją historię. — Rynek krakowski można przyrównać do skarbnicy narodu polskiego, nikt też z cudzoziemców, zwiedzających Polskę, nie omija Krakowa, i widoki krakowskie należą do częstych motywów, ozdabiających działy ilustracyjne wielkoświatowych dzienników.

Rynek krakowski, w środku Sukiennice, po prawej wieża po dawnym ratuszu (dziś odwa h wojskowy), po lewej kościół Mariacki. Sukiennice wychodzą się z czasów Kazimierza Wielkiego, ostatniego z Piastów, który przed 600 laty „zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną”. Było to średniowieczne targowisko, nazwa pochodzi od sukna. Dziś w Sukiennicach mieści się Muzeum Narodowe. W kościele Mariackim słynne rzeźby Wita Stwosza. Na rynku krakowskim stoi nadto kapliczka św. Wojciecha, wedle podania jedna z pierwszych świątyń chrześcijańskich w Polsce, której fundamenty założone zostały przed tysiącem lat. Na rynku krakowskim złożył przysięgę Tadeusz Kościuszko i stąd ruszył pod Racławice. Tutaj wreszcie wznosi się pomnik Adama Mickiewicza. Kamienice nokoło rynku mają po setki lat, a każda ma swoją historię. — Rynek krakowski można przyrównać do skarbnicy narodu polskiego, nikt też z cudzoziemców, zwiedzających Polskę, nie omija Krakowa, i widoki krakowskie należą do częstych motywów, ozdabiających działy ilustracyjne wielkoświatowych dzienników.

Z Polski

UNARODOWIENIE HANDELU I PRZEMYSŁU

Różne organizacje społeczne i gospodarcze prowadzą działalność, zmierzającą do osiedlenia rzemieślników, kupców i przemysłowców z Wielkopolski na terenie byłego zaboru rosyjskiego. Akcja ta znajduje poparcie i ze strony samorządu terytorialnego. Ostatnio Wydział Powiatowy w Obornikach uchwalił sumę na poparcie Bezrobotnych Kasy Pożyczkowej dla rzemieślników, — kupców i przemysłowców, którzy urządzają własne warsztaty pracy w b. Kongresówce.

SPÓŁDZIELCZE KURSY LISTOWE

Związek Spółdzielni Rolniczych Replitej dla należytego postawienia pracy organizacyjnej i gospodarczej w spółdzielniach prowadzi spółdzielcze kursy listowe. Zorganizowane one zostały przed rokiem — i odrazu zyskały 516 odbiorców. Ocena wyniku Kursów była dodatnia. Od 1-go października 1937 r. Związek przystąpił do prowadzenia drugiego kursu listowego w zakresie spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych. Od 1-go listopada zaś rozpoczął się kurs z zakresu spółdzielności mleczarskiej. Każdy uczestnik kursu otrzymuje dwa wykłady tygodniowo do przeprowadzenia, po ukończeniu nauki drogą listową uczestnicy kursu będą zaproszeni na konferencję, połączoną z egzaminem. Ten sposób nauczania spółdzielczości niewątpliwie przyjmie się na stałe, jako dogodny, tani i skuteczny.

ROSNIE LICZBA WIEJSKICH SĄDÓW

Celem podniesienia gospodarki i zwiększenia plodów rolnych, lud wiejski zrzesza się coraz liczniej w organizacjach rolniczych, które dostarczają sił przeszkolonych, fachowych instruktorów. Najlepsze wyniki tej akcji osiągnięto w Wielkopolsce, gdzie szczególnie nacisk kładzie się na ogrodnictwo i hodowlę drobiu. Wszystkie nowopowstające sądy są zakładane planowo i sześcienne najlepszymi gatunkami owoców, a hodowla drobiu wyposażona jest w najlepsze i najbardziej nośne okazy. Wyniki tego są takie, że do wsi wielkopolskich już dziś napływają masowo zamówienia — od wielkich firm krajowych i zagranicznych.

MLODE WIEŚNIACZKI WZOROWYMI GOSPODYNIAMI

Nie wszystkie kobiety wiejskie mogą wysyłać swoje córki na naukę do miasta. Chcąc je jednak, by młode dziewczęta zdobyły wiedzę z zakresu gospodarstwa

domowego, wieśniaczki wsi Koryczany (pow. olkuski) postanowiły dla córek swoich zorganizować w swojej wsi kurs własnymi siłami. W tym celu z drobnych składek utrzymano w — szkołach miejskich kilka dziewcząt, które po powrocie do rodzinnej wioski pełnią rolę instruktorek. W ciągu roku przeprowadzono w Koryczanach kilka kursów gotowania, pieczenia, kurs dla ogrodników warzywnych i t. p. Młode instruktorki spłacają dług wdzięczności gospodyniom wiejskim, które im ułatwiły naukę.

KOWEL SIĘ ROZWIJA

Ostatnio na terenie Kowla rozpoczęta została budowa rzeźni i bekoniami eksportowej, drugiej z rządu na Wołyniu. Koszt budowy, która się rozpocznie z nastąpieniem sezonu budowlanego, obliczony jest na 600 tys. zł.

LAWINA W TATRACH

Zwały śniegu oberwały się w Tatrach i runęły z góry Miedzianego do Morskiego Oka, zalamując grubą lodną jezioro i grzebiąc dwóch górali, zajętych wyrąbaniem lodu. Jeden z nich zdołał wydobyć się ze zwałów śniegu, które przeniosły go na drugą stronę jeziora, drugi, Bachleda, — zginął. Śnieg zawałił przeciwną stronę jeziora grubo na kilka metrów. W schronisku pęd powietrza wgniół do środka drzwi i okna, poprzewracał krzesła i stoły, a nawet ciężki piec żelazny.

NAJWIĘKSZE ODKRYCIE dla Kobiecy

FLUXO-SEDATINA

(REGULATOR VIEIRA)

Kobieca nie będzie więcej cierpiała

W 2 godzinach ustają kolki maciczne.

Środek zastosowuje się przy upławach, bólach perjodycznych, po porodzie, krwawieniu itd.

Środek uspokajający i wzmacniający.

FLUXO-SEDATINA jest zalecana przez 10,000 z górą lekarzy.

FLUXO-SEDATINA znajduje się wszędzie do nabycia.

PALACE HOTEL

KURYTYBA

Rua Barão do Rio Branco 62

Telefony 959 i 990

Caixa postal 169

70 POKOI Z WODĄ ZIMNĄ I GORĄCĄ, 14 ODDZIAŁÓW Z ŁAZIENKAMI PRYWATNYMI, 2 WINDY, SALON DLA RESTAURACJI, HALL I BAR

KUCHNIA PIERWSZORZĘDZONA

Auta na stacji do dyspozycji dla gości

Właściciel:

Marcin Jaruga

Człowiek, który nigdy nie kłamał

Przed kilku tygodniami zmarł w Krakowie długoletni parlamentarzysta w piramencie wideliskim, a następnie w sejmie polskim, b. minister robót publicznych, A. drzej Kędzior.

„Dziennik Ludowy” poświęca zmarłemu działaczowi Stronnictwa Ludowego gorące wspomnienie w artykule p. t. „Człowiek, który nigdy nie kłamał”.

W nekrologu tym znajdują się ciekawe wspomnienia, dotyczące działalności zmarłego ministra, (jeszcze z czasów austriackich. I tak, na rok przed ukończeniem wojny światowej, ówczesne prezydium Koła Polskiego w parlamencie wiedeńskim przyjęte było na posuchaniu u eks-cesarza Karola. Cesarz zadawał politykom krótkie zdawkowe pytania i otrzymywał takie same odpowiedzi.

Gdy stanął przed Kędziorem, cesarz się zapytał: — Jak się Ekscelencji powodzi?

Odpowiedź Kędziora była taka: — Mnie się powodzi dobrze, ale Galicji powodzi się bardzo źle! Zaskoczony cesarz, nie wiedząc, co na to odpowiedzieć, skłonił się i poszedł dalej.

Inna scena zdarzyła się w czasie przyjęcia noworoczna u Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego. Kędzior brał w przyjęciu udział jako minister robót publicznych wraz ze swoimi wice-ministrami.

Naczelnik państwa, odbywając rozmowy, podszedł do Kędziora ze słowami: — Praca idzie dobrze, prawda, panie ministrze?

Kędzior odpowiedział: — Praca nie idzie dobrze, bo oni (tu wskazał palcem na swoich wice-ministrów) nic nie umieją.

Wice-ministrowie natychmiast podali się do dymisji.

Pewnego późnego wieczoru premier Witos, w skład którego rządu wszedł Kędzior, jako minister robót publicznych, zjawił się w gmachu ministerstwa robót publicznych.

Na korytarzu Witos natrafił na starego Kędziora z wielkim stołem aktów.

— Co pan robi, panie ministrze, o tak późnej porze? — zdziwił się Witos.

Na to Kędzior odpowiedział: — Roznoszę akta, bo woźni poszli do domu.

POWRÓT Z NIEWOLI

Jak z tamtego świata powrócił raptem dawny żołnierz niemiecki Feliks Rybarczyk. W roku 1915 dostał się on do niewoli rosyjskiej i trafił aż na Syberię. Tam zajął się handlem, potem ożenił się i osiadł na stałe. Teraz wydalono go, jako niemieckiego obywatela, więc przyjechał niespodzianie do miasta Nakła w Poznanskiem do swej rodziny, która przez 23 lata uważała go za zmarłego.

PORĄBKĄ ZDAŁA EGZAMIN

Silna odwilż i liczne opady spowodowały tej zimy znaczne podniesienie się stanu wody na wszystkich rzekach polskich. Wzmocnienie się przypływu wód na Soie wpływało bezpośrednio również na stan wody w Wiśle, aż poza Kraków.

W przewidzianym możliwej powodzi zbiornik w Porąbce został z wczasu opróżniony i przygotowany na przyjęcie wód powodziowych, celem unieszkodliwienia skutków przypływu i zrudkowania ilości wody wypuszczonej ze zbiornika do takich ilości, któreby nie mogły wyrządzić żadnych szkód w dolinie poniżej zbiornika. Dzięki też zgromadzeniu w zbiorniku około 18 milionów m. sześciennych wody, wysokość fali powodziowej poniżej zbiornika została obniżona o około półtora metra, co spowodowało obniżenie fali powodziowej w Krakowie o około 80 cm.

Ważnym momentem przy tworzeniu się czynników powodziowych jest również spływanie lodów. Wody powodziowe zwłaszcza dopływów górskich posiadają charakter krótkotrwały, wskutek czego spływające lody zostają rzucone na mielnicę, tworząc zatory. Wskutek tego zagrożone bywają wały i niziny nadbrzeżne, chronione tymi wałami. W ub. r., kiedy zbiornik w Porąbce nie był czynny, w górnym dole było kilkadziesiąt zatorów, w b. r. zaś rola zbiornika dała się wyraźnie odczuć, gdyż wskutek spłaszczenia fali powodziowej Wisły, t. j. przedłużenia okresu spływania wód zejście lodów odbyło się spokojnie.

Tak więc w b. r. zbiornik w Porąbce zdał pierwszy egzamin — celująco.

Co dzieci najbardziej lubią

Dzieci lubią przede wszystkim wolność ruchów. Ciągłe by skakanie, fikiły koziołki, bigały, aby w ten sposób dać ujście potrzebnej gimnastykowania swego ciała. Co one też najbardziej lubią, to — powietrze, światło i przestrzeń. Są wszelako rodzice, którzy usiłują dogodzić dzieciom przez trzymanie ich w domu przy zabawkach i jedzeniu w każdej chwili, kiedy tylko zapragną. Takie postępowanie nie jest dobre. Dziecko ma jadać w określonych porach, a kiedy mu się daje cukierek czy ciastko poza godziną, nie tylko odbiera mu się apetyt, ale powoduje skłonność do nieregularności w przewodzie pokarmowym.

Szczególne trzeba być ostrożnym z cukierkami i ciastkami, kupowanymi na ulicy, w wędrownych handlarzy. Mogą być nieczyste, a wtedy przyprowadzą nas o kłopot, bo dziecko zachoruje. Przymaki te najlepiej zrobić w domu, a wtedy matka jest pewna, że dziecko nie zachoruje.

W wypadku zaś, gdy zachoruje ktoś w domu na żołądek, trzeba zaraz zastosować dietę, bez względu na to, czy zachorowało dziecko lub osoba dorosła. Obok diety dobrze jest podać niedomagającemu na żołądek i kiszki — tabletkę Eldoformio firmy Bayer, który to środek jest powszechnie zalecany przez lekarzy. Eldoformio chroni drogi trawienne przed komplikacjami i leczy niedomagania w żołądku i kiszkach.

Wesoły kąpiel

ZNAKOMITY ŚRODEK

— Panie doktorze, ratuj! Takie straszne mam bóle!

— Dobrze! Zapiszę panu krople mego wynalazku. Ręczę, że bóle ustaną!

Nazajutrz:

— Cóż, czy ustały bóle mężowi po tych kroplach?

— Oj, ustały, panie konsyliarzu...

— A co robił po zażyciu?

— Nic! Marzył umarł.

MŁOŚĆ

Magda: — Już wyjdę za ciebie, choćbyś miał żyć o chleb i o wodzie.

Ignac: — Dobrze, ty się postaraj o chleb, a ja o wodę.

ZAKAZY

W Niemczech jest zakazane wszystko, co nie jest dozwolone. W Anglii jest dozwolone wszystko, co nie jest zakazane. We Francji jest dozwolone wszystko, co jest zakazane.

ZAFÓZNO

W półtora roku po ślubie młode małżeństwo amerykańskie pokłóciło się tak, że ona uważała za stosowne rzucić ostatnie słowo:

— Dziś jeszcze cię pożegnam i wyjadę do mamy.

— Zapóźno — odparł on, — bo wczoraj właśnie twoja mama opuściła twojego ojca i wyjechała do twojej babci.

Wesoly kąpiel

ZNAKOMITY ŚRODEK

— Panie doktorze, ratuj! Takie straszne mam bóle!

— Dobrze! Zapiszę panu krople mego wynalazku. Ręczę, że bóle ustaną!

Nazajutrz:

— Cóż, czy ustały bóle mężowi po tych kroplach?

— Oj, ustały, panie konsyliarzu...

— A co robił po zażyciu?

— Nic! Marzył umarł.

MŁOŚĆ

Magda: — Już wyjdę za ciebie, choćbyś miał żyć o chleb i o wodzie.

Ignac: — Dobrze, ty się postaraj o chleb, a ja o wodę.

ZAKAZY

W Niemczech jest zakazane wszystko, co nie jest dozwolone. W Anglii jest dozwolone wszystko, co nie jest zakazane. We Francji jest dozwolone wszystko, co jest zakazane.

ZAFÓZNO

W półtora roku po ślubie młode małżeństwo amerykańskie pokłóciło się tak, że ona uważała za stosowne rzucić ostatnie słowo:

— Dziś jeszcze cię pożegnam i wyjadę do mamy.

— Zapóźno — odparł on, — bo wczoraj właśnie twoja mama opuściła twojego ojca i wyjechała do twojej babci.

Dr. Nilo Cechella

LEKARZ OPERATOR

Z dyplomem Fakultetu Medycznego Uniwersytetu w Porto Alegre. — Lekarz oddziału chirurgicznego szpitala Santa Casa de Misericordia

Operacje, porody, choroby kobiece, klinika ogólna

Przyjmuje we własnej rezydencji

GUARANY RGrS.

Miejcie zawsze pod ręką polskie proszki "KOGUTEK" (Migreno Nervosin) najlepszy środek przeciw bólowi.

DYPLOMOWANY LEKARZ DENTYSTA

Jan Skalski

posiadający długoletnią praktykę, wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres dentystryki, starannie i po najniższych cenach.

Godziny przyjęć: od 8 do 12 i od 13 do 18

Rua Emilliano Perneia Róg ul. Brig. Franco, 1955

Kurytyba — Paraná

W Wenceslau Braz

jest na sprzedaż szakier 8 i pół akra, w odległości 1 kilometra od miasta (stacja kolejowa) z dwoma domami mieszkalnymi, kryty tylni dachówką. Kilka tysięcy drzewek kawy, która już rodzi, duży obszar abacaji i innych drzew owocowych. Informacje na miejscu. — Bronisław Petla, WENCESLAU BRAZ, Ramal Parana-panema, Parana.

LEKARZE

Dr. Aleksander Dobrowolski

Klinika medyczo-chirurgiczna Leczenie żylaków, wrzodów, hemoroidów. Chirurgia ogólna, Syfilis, choroby weneryczne. Własne laboratorium do analiz.

KONSULTORJUM: Praca Tiradentes, 322. Od 10 do 12 i od 3 do 6 godz.

MIESZKANIE: rua 13 de Maio, 879; Telefon 1036.

Dr. Józef Czaki

Choroby kobiet i klinika ogólna

W piątki od 1 do 3. W soboty od 9 do 11 i od 1 do 3.

Apteka Stiefeld ul. Com. Araujo. W ZPOK ulica Vicente Machado Villa Ema udziela porad dla niezamożnych kobiet i dzieci w piątki i soboty od 10 do 11,30

Dla członków Związku Polskiego i ich rodzin cena porady 5\$000

DR. DANTE ROMANÓ

Z praktyką w szpitalach berlińskich Internista Szpitala Ewangelickiego Santa Casa de Misericordia w Rio de Janeiro. Profesor sekcji operacyjnej na Fakultecie Medycznym. Leczy syfilis, choroby dróg moczowych i kobiece. Promienie ultra-fioletowe, operacje wyrostka robaczkowego, przepukliny, hemoroidów, wrzodów i nowotworów, chirurgię pochyw rozrodczej jajników, przewodów, pęcherza, nerek, żołądka, płuca, gruczołów, wątroby, i t. d.

Konsultorium: Praca Tiradentes Nr. 554 (nad apteką Minerwa) Rezydencja: Praca Senador Cordeá, 4

Dr. Carlos Keller

Z praktyką w szpitalach w Hamburgu, Paryżu i Wiedniu. Szef kliniki ginekologicznej i taktyki medycyny.

Klinika medyczna. — Choroby piersiowe, skórne, płciowe. — Promienie ultrafioletowe.

Konsultorium: — Farmacia Avenida, av. João Pessoa, 68 — od 10,30 do 11,30 i 4 do 6. — Farmacia da Ordem Praca da Ordem od 9 do 10.

Telefony: Konsultorium 875

Mieszkanie 424

DR. M. ISAACSON

Profesor Fakultetu Medycznego na Uniwersytecie Paranańskim

Operacje i pomoc przy porodach. — Choroby kobiece. — Gruźlica. — Diabetes. — Promienie ultra-fioletowe.

Konsultorium: Praca Zacharias, 622 2-gie piętro. Tel. 1163. Rezydencja: Rua 7 de Setembro 3775 Tel. 2-8-9.

UZYWANY oficjalnie w wojsku ELIXIR "914"

Po kilku dniach zycia tego lekarstwa zauważyć można:

- 1.) Krew czystą, wolną po wszelkiej nieczystości i dobry stan zdrowia.
- 2.) Zniknięcie przyszczoł, egzemy, wrzodów, swędzenia, ran jęczących etc.
- 3.) Zniknięcie zupełnie REUMATYZMU, bólu w kościach i bólu głowy.
- 4.) Zniknięcie objawów syfilitycznych i wszelkich niedomagani spowodowanych przez syfilis.
- 5.) Żołądek i kiszki w doskonałym stanie, bo „ELIXIR 914” nie atakuje żołądka i nie zwiera jodu, etu.

Jest jadalnym lekarstwem czyszczącym krew i posiada świadectwa szpitali od specjałów oczu i chorób syfilitycznych.

PODWÓJNE FLASZKI zawierają 2 razy więcej płynu „ELIXIR 914”, a kosztują o 20 proc. mniej, niż dwie zwykłe flaszki.

Dr. Nilo Cechella

LEKARZ OPERATOR

Z dyplomem Fakultetu Medycznego Uniwersytetu w Porto Alegre. — Lekarz oddziału chirurgicznego szpitala Santa Casa de Misericordia

Operacje, porody, choroby kobiece, klinika ogólna

Przyjmuje we własnej rezydencji

GUARANY RGrS.

KURS NOCNY BEZPŁATNY DLA ODOBRYCH

Gimnazjum „Novo Atheneu” współpracując z krajową akcją mającą na celu rozpowszechnienie nauki, otwarło z dniem 13 maja bezpłatny kurs szkolny dla osób dorosłych, funkcjonujący w nocy. Zapisy codziennie.

„NOVO ATHENEU”

R. Av. Iribem, 278 — Telefon 378

DR. LUDWIK WOLSKI

ADWOKAT

Prowadzi sprawy cywilne, handlowe, spadkowe i kryminalne. Pośredniczy w załatwianiu spraw w Polsce

Rua Brigadeiro Franco, 1488.

KURYTYBA

CAFE CURY

PALENIE I MIELENIE KAWY

Vivva Paiva Filhos

Telefon Nr. 1179 — TYBA Adres dla telegramów: „TYBA”.

Rua Comendador Araujo Numer, 107

Curityba Paraná

DENTYŚCI

Dyplomowany Lekarz Dentysta

J. Furmaniak

SCHMIDTINGEROWA

Leczenie zębów, plombowanie, wyjmowanie bez bólu, wprawianie sztucznych zębów, szcęk i t. d.

Rua Paula Gomes, 218

Przyjmuje od godz. 8—12 i od 1—5 popoł.

Dyplomowany dentysta J. Campelli Filho

KONSULTORJUM: Rua Emilliano Perneia, 97 (naprzeciwko Szkoły Normalnej) PORADY od 9—11 i od 1—6

Marja Kryńska

Dyplomowany Lekarz-dentysta

przyjmuje od 1 do 6 pop.

Ul. Ebanc Pereira nr. 356

Telefon 1-2-8-8

„A BRANDINA”

Wielka parowa fabryka cukierków pierwszorzędnych, pastylek gumowych, pomadek i t. d.

Cukierki malinowe, kokosowe, migdłowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. Oprócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Upraszają się Szanownych Rodaków o łaskawe przekazanie się, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie. Każdy Polak powinien kupić choć trochę cukierki z polskiej fabryki

„A BRANDINA”

Specjalność fabryki: Jaja cukrowe i

BRACIA SOBANIA

Rua Nunes Machado, 300—304 Curityba - Telefon, 1423 - Paraná.

YANTOL

czyszczy krew i wzmacnia organizm

Do nabycia we wszystkich lepszych aptekach i składach aptecznych

Nadesłane — Za dział ten

CAMARA DE IZBA H

Nr. 9 38

Na marginesie listu otw...

W związku z listami Kazimierza Kubalnymi „Ludzie” kurytykańscy drukowanymi przez gany krajowe proszę niniejszym o pomieszczenie ponownie w tym miejscu. Na podstawie pram przez Dr. Gusto go autentycznych d faktów stwierdzamy powiada rzeczywisty do prasy przez Kazimierza Kubalnego, jak Żałęcki kiedykolwiek w więzieniu” za kłótnie go obwinia p ziomierz Kubala.

Prawda natomiast a) że dr. Żałęcki kraju ani zagranicą skazany ani nawet ani też kiedykolwiek gokolwiek przed sąstwianem,

b) że za obopolni ziomierz Kubala i dr rozwiązali założony swego czasu spółkę likwidacja ta prowadzona przez I Cywilny Okręgowy Sąd w São Paulo (Capital)

c) że zarzuty jak Kubala stawiał drowni zostały przez tnie wyjaśnione, raz Arbitrażowym i powołał delegaturę Policji i że w obu wypadkach dano pełną bezwzględność zarządów.

d) że dr. G. Żałęcki Sąd Sąd Karnego w São Paulo skargę o przeciw Kazimierzowi przed pół rokiem, w sądu arbitrażowego zarzuty swoje podał. Poza tem na pod...

Do Prasy polskiej zagranicą!

W związku z nastem otwartym p Kubali, przeciw D Żałęckiemu, naszen Zarząd Towarzystwa Rio de Janeiro w s gła Żałęckiego d moście postawic słach dziennika i tybie zarzutów.

Po dokładnym zonych w Poselstw mentów Sądu Ar protokółu policyj Tow. „Polonia” zg kami powołanego zowego i zgodnie śledztwa policyjne iż wszystkie zarzut Kubali przeciw D Żałęckiemu są zupełnie i tysamym Gustawa Żałęckiego imię krzywdzące.

Zarząd Tow. stwier że Dr. Gustaw Żał niechciał żadnej forminy, aby sprawę za mierza Kubali obje snić, działając tymś z przepisami etyki bywatela Rzeczyposz ra rezerwy W. P. szanującego prawa

Równocześnie Z „Polonia” stwierdza Kubala złożył na polskiej — niegodzone prawdą — doniesien stawa Żałęckiego, z rodziną swą niegł bywa na terenie k zyljskiej.

Jesteśmy przeciw wszelkim naruszez ustaw Federacji B której terytorium rodaków znalazło mieniej protestuje przeciwko wszelkie wym denuncjacji

Illustrissima Redacção Com essa razão na „Gazeta brasileiro-poloneza” Ambas essas Fevr. d. a. O numero São Paulo, Camin...

Nadestane

(Seção Livre)

— Za dział ten Redakcja nie bierze odpowiedzialności —

CAMARA DE COMMERCIO POLONO-BRASILEIRA
IZBA HANDLOWA BRAZYLJSKO-POLSKA
RIO DE JANEIRO

Nr. 9/38

Na marginesie listu otwartego K. Kubali przeciw Drowi Gustawowi Załęckiemu

W związku z listami otwartymi Kazimierza Kubali zamieszczonymi „Ludzie” kurytybskim, przedrukowanymi przez niektóre organy krajowe pozwalamy sobie prosić niniejszem Prasę Polską o pomieszczenie poniższej notatki:

Na podstawie przedstwień nam przez Dr. Gustawa Załęckiego autentycznych dokumentów i faktów stwierdzamy, iż nie odpowiada rzeczywistości rozsyłana do prasy przez Kazimierza Kubalę informacja, jakoby dr. G. Załęcki kiedykolwiek „siedział w więzieniu” za nadużycia, o które go obwinia publicznie Kazimierz Kubala.

Prawdą natomiast jest, a) że dr. Załęcki nigdy ani w kraju ani zagranicą nie był ani skazany ani nawet aresztowany, ani też kiedykolwiek przez kogokolwiek przed sąd karny postawiony,

b) że za obopólną zgodą Kazimierz Kubala i dr. G. Załęcki rozwiązali założoną przez siebie swego czasu spółkę cywilną i że likwidacja ta prowadzona jest przez I Cywilny Okręg Sądowy São Paulo (Capital).

c) że zarzuty jakie Kazimierz Kubala stawiał drowi G. Załęckiemu zostały przez tegoż dwukrotnie wyjaśnione, raz przed Sądem Arbitrażowym i powtórnie przed Delegaturą Policji w São Paulo i że w obu wypadkach stwierdzono pełną bezpodstawność tych zarzutów.

d) że dr. G. Załęcki złożył do Sądu Karnego VI Okręgu w São Paulo skargę o oszczerstwo przeciw Kazimierzowi Kubali już przed pół rokiem, gdy pomimo sądu arbitrażowego K. Kubala zarzuty swoje podtrzymywał.

Poza tem na podstawie aktów

w archiwum II-jej sekcji Policji w São Paulo, zostało stwierdzone, że w miesiącu listopadzie ub. roku Kazimierz Kubala zadenuncjował dra. G. Załęckiego przed policją paulistańską o nielegalny wjazd dra. G. Załęckiego i rodziny jego na terytorium Brazylii, wiedząc o tem, że brak pozwolenia na stały pobyt karany jest obecnie bezapelacyjną i natychmiastową deportacją. — Tego rodzaju taktyka ze strony Kazimierza Kubali dowodzi, że pragnął on nie dopuścić dra. G. Załęckiego i jego rodziny do obecności przy rozprawach karnych i cywilnych wytoczonych Kazimierzowi Kubali przez dra. G. Załęckiego.

Wstrzymując się od jakiegokolwiek oceny moralnej, metod i taktyki Kazimierza Kubali, jako że do oceny tej powołane są inne czynniki, apelujemy gorąco do prasy polskiej i krajowej o krytyczne ustosunkowanie się do wszelkich napaści osobistych, zamieszczanych w prasie emigracyjnej odnośnie spraw gospodarczych, względnie działalności gospodarczej firm lub osób fizycznych pracujących poza krajem. Specjalnego krytycyzmu wymagają płatne ogłoszenia i listy do rodzin — jak to miało miejsce w omawianym wypadku.

Nieprzestrzeganie przez prasę krajową zasady ostrożności, niesprawdzenie informacji w Poselstwie, Konsulatach, Izbach Handlowych, lub Sądach otwiera na oścież bramy oszczerstwom z jednej strony, a krzywdom z drugiej, — dając w efekcie osłabienie pozycji gospodarczej polskiej na wychodźstwie.

Z poważaniem (Pieczęć) Sekretarz Generalny (Chmielewski)

TOW. POLONIA

Rio de Janeiro, dnia 7 stycznia 1938

ODEZWA

Do Prasy polskiej w Kraju i zagranicą!

W związku z napastliwym listem otwartym p. Kazimierza Kubali, przeciw Dr. Gustawowi Załęckiemu, naszemu członkowi, Zarząd Towarzystwa Polonia w Rio de Janeiro wezwał Dr. Gustawa Załęckiego do wyjaśnienia treści postawionych mu na łamach dziennika „Lud” w Kurytybie zarzutów.

Po dokładnym zbadaniu złożonych w Poselstwie R. P. dokumentów Sądu Arbitrażowego i protokołów policyjnych, Zarząd Tow. „Polonia” zgodnie z wynikami powołanego Sądu Arbitrażowego i zgodnie z wynikami śledztwa policyjnego stwierdza, iż wszystkie zarzuty Kazimierza Kubali przeciw Dr. Gustawowi Załęckiemu są zupełnie bezpodstawne i tym samym wysoce Dr. Gustawa Załęckiego i dobre jego imię krzywdzące.

Zarząd Tow. stwierdza również, że Dr. Gustaw Załęcki nie zaniedbał żadnej formy ani platformy, aby sprawę zarzutów Kazimierza Kubali obiektywnie wyjaśnić, działając tym samym zgodnie z przepisami artykułu 100 ustawy o obywatela Rzeczypospolitej, otcera rezerwy W. P. i emigranta, szanujące prawa Brazylii.

Równocześnie Zarząd Tow. „Polonia” stwierdza, że Kazimierz Kubala złożył na policji paulistańskiej — niezgodnie zresztą z prawdą — doniesienie na Dr. Gustawa Załęckiego, iż tenże wraz z rodziną swą nielegalnie przebywa na terenie Republiki Brazylijskiej.

Jesteśmy przeciwni oczywiście wszelkim naruszeniom praw i ustaw Federacji Brazylijskiej, na której terytorium setki tysięcy rodaków znalazło gościnę, nie mniej protestujemy uroczyście przeciwko wszelkiego typu złośliwym denuncjacjom policyjnym,

skierowanym przeciwko obywatelom polskim, a to tembardziej, jeśli celem ich jest pozbawienie obywatela polskiego możliwości obrony swych słusznych praw lub też możliwości ukarania szerywów napastliwych i nieprawdziwych informacji.

Kazimierz Kubala nie jest pierwszym, lecz na szczęście jednym z nielicznych, którzy zapomnieli o elementarnych granicach waleki. Obawiając się, że brak reakcji ze strony organów społecznych Wychodźstwa polskiego może spowodować dalsze szerzenie się metod niezgodnych z prawem, kulturą i interesami społeczności naszej, Zarząd Tow. Polonia w Rio de Janeiro piętnuje metody Kazimierza Kubali, postanawia niniejszą uchwałą odczytać na najbliższym zebraniu i wzywa wszystkie Towarzystwa polskie do jawnego przyłączenia się do niniejszej uchwały i prosi całą prasę polską krajową i zagraniczną o opublikowanie niniejszego pisma jako protestu przeciwko metodom, które poza szkodliwością swoją w sensie ogólnym ludzkiem bezpośrednio obniżają naszą pozycję moralną zagranicą.

Liczymy na solidarne dotychczas wszystkich zdrowo myślących elementów Wychodźstwa i Macierzy do protestu przez nas podniesionego, jako że uważamy za rzecz podstawową, położyć kres zwyczajowi niereagowania przez towarzystwa i organizacje społeczne na niemoralne metody działania. Wszystkie polskie towarzystwa a specjalnie towarzystwa wychodźcze muszą umieć bronić dobrego imienia uczciwych swych członków i muszą tym samym rozpocząć eliminację z szeregów swych tych wszystkich elementów, które wchodząc na drogę złośliwych denuncjacji policyjnych lub innych, podważają dobrą imię Polski. (Pieczęć) Prezes Zarządu (Bogusz)

Kącik zdrowia

O wątrobie

Wątroba jest jednym z największych gruczołów w ciele ludzkim i z powodu swoich złożonych funkcji jednym z najważniejszych. Znajduje się po prawej stronie tułowia, tuż pod oporną, która oddziela ją od klatki piersiowej. Każdy gruczoł w ciele ma jedną lub dwie funkcje do spełnienia. Wątroba zaś spełnia ich wiele, a między nimi są następujące:

1. Wątroba zawiera w sobie około jedną czwartą część zapasu krwi. Ponieważ żyły w wątrobie nie mają takich zatykań, jakie znajdują się w innych wielkich żyłach, dlatego przy skaleczeniu, wątroba bardzo krwawi.

2. Wątroba przygotowuje krew dla serca. Wszystkie krew z przewodu gastro-wewnętrzznego wlewa się do niej i komórki wątroby tworzą jakby sito czy filtr dla materiałów odżywczych w krwi. Absorbują one też trucizny, jakie mogą dostać się do strumienia krwi.

3. Wątroba wytwarza płyn konieczny do krzepnięcia (koagulacji krwi). Gdy płynu tego nie ma, osoba dana cierpi na „hemofilję” czyli częste i obfite krwawienie przy lada skaleczeniu się. Na tę chorobę cierpią członkowie rodu ostatniego króla hiszpańskiego, Alfonsa XIII.

4. Wątroba wytwarza (razem z pęcherzem żółciowym) i wydala żółć, bardzo ważny sok przy

trawieniu. Gdy żółć nie przepływa jak należy lub gdy zalewa tkanki, następuje choroba zwana żółtaczką.

5. Wątroba jest składnicą dla zapasów ciepła w ciele. Zawiera w sobie cukier (glukozę) i wydaje ją dopiero wtedy, gdy potrzeba jest ciepła.

6. Wątroba zatrzymuje żelazo zużytych ciałek krwi.

Najpowszechniejszymi chorobami wątroby są: 1. Cirrhosis (wapnienie wątroby), zdarzająca się u ludzi w starszym wieku; 2. wrzód wątroby, pochodzi z infekcji kiszek, pęcherza żółciowego etc.; 3. powiększona wątroba, towarzyszy zazwyczaj chorobom serca. Każdy rodzaj tych chorób jest w razie zaniedbania, bardzo poważny, i nie należy sobie tej sprawy lekceważyć.

Dr. Fr. Dulak

Polecaj „Gazetę” sąsiadom

Nasiona polskie
F. Telesfor Olimianowski
Poznań

Kapusta	100 gr.	9,000
Sałata	"	8,500
Marchew	"	7,500
Buraki	"	6,000
Cebula	"	10,000
Pomidory	"	10,000
Rzodkiewki	"	6,000
Kalafiory	"	25,000

Sprzedaję nasiona pod gwarancją. Na żądanie przedłożę oryginalną fakturę

FLORECKI — Charuteria Liberty
Pr. Tiradentes, 305

Ważne dla przybywających na krótki czas do Kurytyby

Szyjemy ubrania i sobretudy (jesionki) z własnego jak i klientów towaru podług miary w przeciągu 8 godzin. Zamawiając z rana oddajemy wieczorem tego samego dnia ubranie gotowe pierwszorzędna robota. Wielki skład kaszmirów, birmów jak ubrań gotowych.

ALFAIATARIA FABRICA DAS ROUPAS FEITAS
Curityba — Praça Dr. Generoso Marques Nr. 286
esquina Praça Tiradentes Nr. 5.

SKŁAD MEBLI
SALOMON RICK

W powiększonym składzie wielki wybór mebli, sienników materaców i maszyn do szycia używanych
Gdy przybywacie do Kurytyby, zapytajcie zawsze do nas a napewno znajdziecie znakomitą sposobność

Ceny bez konkurencji
Wielki obrót, mały zysk

Plac Coronel Eneas, 24
(Obok kościoła św. Jakóba)

KURYTYBA
PARANA

NIE ROB DOŚWIADCZEN!!!
JEŻELI POTRZEBUJESZ OCZYŚCIĆ KREW
UŻYJ ELIXIR DE NOGUEIRA

Farmaceuty chemika — JOÃO DA SILVA SILVEIRA
Pokonuje SVIFIS wé wszystkich perjadach: WYRZUTY, RANY WOGÓLE, REUMATYZM, ECZEMY.

Zalecany przez najlepszych lekarzy

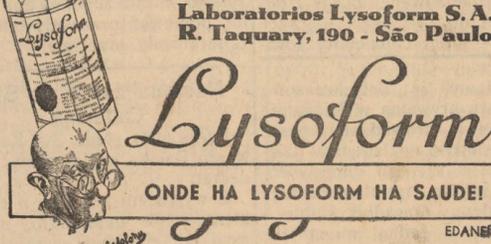

O "dodo" do seu filho!

AS crianças não supportam os pruridos. Coçam-se desesperadamente e ferem-se, ocasionando lesões que podem tomar um caracter grave devido a uma infecção inesperada. LYSOFORM é o remedio providencial, preventivo e curativo do «dodo» do seu filhinho.

Tenha sempre á mão um vidro de LYSOFORM. Consulte a bula que acompanha cada embalagem e terá, sempre, a saude dentro do seu lar.

Laboratorios Lysoform S. A.
R. Taquary, 190 - São Paulo

ONDE HA LYSOFORM HA SAUDE!

Na sprzedaż we wszystkich aptekach

SANGUE SANGUE SANGUE
SANGUENOL
(Formuła niemiecka)

Jedyné lekarstwo w świecie z 8 środkami wzmacniającymi: fosfat, wapno, arszénik i t.d

Po 20 dniach użycia zauważa się:

1. Ogólny powrót sił i zwiększenie apetytu.
2. Całkowite zniknięcie bólów głowy, bezsenności i nerwowości.
3. Ustąpienie depresji nerwowej i wychudzenia u pici obojga

1-3 kilo, SANGUENOL JEST WIELKIM WYNAZAKIEM NAUKOWYM — orzeczenie dra Manoela Soares de Castro.

Dr. E. Tempiski
LEKARZ
Pierwszy asystent 2-go Oddziału Kliniki Wewnętrznej Uniwersytetu Parafskiego. Były hospitant Szpitala polskiego. Specjalność: choroby serca i płuc. Klinika ogólna. Choroby skórne. Leczenie ran i żyłaków przez najnowsze metody.

Konsultorium: — Farmacia Guaira
Tel. 675 rua Marechal Floriano 740 — Kurytyba. Od godz. 10 do 12 i od 2 do 5. Rezydencja: — rua Theresa Christina 98. Tel. 46.
Przyjmuje wezwania w dzień i w noc

Rodzina

Potrzebna do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa w Serro Azul, 2 km. od miasta. Gospodarstwo całkowicie urządzone, dom murywany, inwentarz żywy i martwy, krowy mleczne, konie, wozy itd. Można piodać na własny rachunek, za 1/3 piodów dla gospodarza. — Im więcej ręk do pracy w rodzinie, tem lepiej. Warunki wedle umowy, jógodne. Rodzina niezamożna może mieć u gospodarza pracę na dniówkę za dobrą wyagrodzeniem. Jest to dobra spr o sobność dla pracującej rodziny. Zwracamy uwagę, iż ziemia jest dobra i urodzajna i bez żadnego kapitału można łatwo zrobić majątek.

Zgłoś się pod adresem: Reynaldo von der Osten, rua Mar. Deodoro 254, KURYTYBA.

NA SPRZEDAŻ Dom 6x10 na sklep lot 20x40 za 9 kontów. — Dom 7x9 z 10 oknami oszkl., studnia, 40 drzew owoc., 5 lotów. Za 12 kontów. — Dom 3x8 ze studnią, 40 drzew owoc., 5 lotów za 7 kontów. — Domy leżą przy drodze 200 m. od Iraty i 500 m. od stacji. Na życzenie światło elektr. i siła. Fronty do drogi, dostatek wody. Tytuły gwarant. Dla kupców i przemysłowców. Są jeszcze inne loty po 800 mb. w górę. Na spłaty LUIZ LUIZ, IRATY (Parana), Estrada do Pinho.

Zaprzyjęzony tłumacz publiczny
J. GELBERT
Rua Pedro Ivo, 211

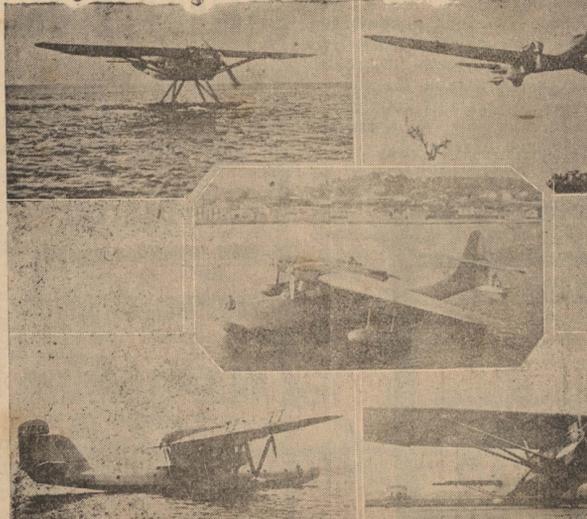
Tłumaczy urzędownie wszystkie języki. — Załatwia również sprawy z poza Kurytyby, w tym celu należy nadesłać dokumenty pocztą poleconą

Polskie ołówki 500 rs.
Polski chmiel 1,000
Polskie żyłетки Cat Prima 800 — 1,000
Polskie kogutki na ból głowy, najlepsze w świecie, 5 sztuk 2,500

FLORECKI — Charuteria Liberty
Pr. Tiradentes 305

NIEMIASY SĄ SZCZĘŚLIWE
gdy biorą pigułki „MENAGUL” przy opóźnieniach, wstrzymaniach i bólach regularności, gdyż środek ów daje zdrowie i to serwuje je, zapewniając młodość i piękność kobiety. Jest to wielkie lekarstwo, używane przez tysiące kobiet. O nabycia w każdej lepszej aptece i drogerii.

Illustrissima Redação do Jornal „Gazeta Polska”
Com essa carta minha tenho a honra de autorizar a publicação na „Gazeta Polska” das cartas da „Camara do Commercio brasileiro-poloneza no Rio” e da „Soc. Polonia”.
Ambas essas cartas mandei pelo correio aereo, no dia 13 de Fevr. d. a. O numero do resp. recibo é 5252. —
Com palavrás de estima
Dr. Gustaw Załęcki
São Paulo, Caminho do Mar 94 (Firma reconhecida)

Listy, oraz przesyłki pocztą lotniczą nadsyłać można w Kurytybie w kierunku Południa aż do Peru W PONIEDZIAŁKI: do godz. 18 w Agencji Vidal i do godz. 20-ej na Poczcie Głównej. W kierunku Północy, aż do Natalu, Afryki, Europy i Azji: W PIĄTKI: do g. 18 w Agencji Vidal i do godz. 20-ej na Poczcie Głównej

Informacji udziela Agent Główny na stan Parana: THEOPHILO G. VIDAL Rua B. do Rio Branco, 195-209, Tel. 538 Caixa post. 132, Kurytyba

